

**T.C.
GAZI ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK
LİSANS
TEZİ**

**KADIN DIŞ VE ÜST GİYİM YAKA
MODELLERİNİN İNCELENMESİ**

YELDA BOZBIYIK

MODA TASARIMI ANABİLİM DALI

EYLÜL 2019

KADIN DIŞ VE ÜST GİYİM YAKA MODELLERİNİN İNCELENMESİ

Yelda BOZBIYIK

DANIŞMAN

Prof. Dr. Esen ÇORUH

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MODA TASARIMI ANABİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

EYLÜL-2019

Yelda BOZBIYIK tarafından hazırlanan “Kadın Dış ve Üst Giyim Yaka Modellerinin İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / ~~OY ÇOKLUĞU~~ ile Gazi Üniversitesi Moda Tasarımı Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Esen Çoruh

Moda Tasarımı Anabilim Dalı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~

Başkan: Prof. Dr. Fatma ÖZTÜRK

Moda Tasarımı Anabilim Dalı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Songül KURU

Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü, Atılım Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~

Tez Savunma Tarihi: 12/09/2019

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Figen ZALF

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Yelda BOZBIYIK

12.09.2019

KADIN DIŞ VE ÜST GİYİM YAKA MODELLERİNİN İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Yelda BOZBIYIK

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Eylül 2019

ÖZET

Araştırmada 2005-2011 yılları arası kadın dış ve üst giyiminde yaka modellerini incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme modeli kullanılmıştır. Yaka modellerinin belirlenmesi için literatür araştırması yapılmış, veri toplama aracı olarak gözlem formu geliştirilmiő ve uygulanmıştır. Geliştirilen gözlem formunda; dergi bilgileri, giyim özellikleri, yaka modelleri ve kapama tekniklerine ait bilgilere yer verilmiştir. Araştırmanın evreni, moda dergilerinde incelenen kadın dış ve üst giyim çeşitleridir. Araştırmanın örneklemini ise; kadın dış ve üst giyiminde yaka formu olan 1510 adet moda fotoğrafı oluşturmaktadır. Araştırmada kadın dış giyiminde %52,4 manto/kabana ilişkin bulgular elde edilmiştir. Aynı zamanda manto/kabanın; %16,8'i erkek yaka, %10'u şömizye yaka, %6,9'u sıfır yaka olduğu tespit edilmiştir. Manto/kabanda kapama tekniği ve kullanılan malzemelere dair bulgular ise; %27,6'sı patlı kapama, %30,2'si düğme olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmada kadın üst giyiminde %42,3'ü ceket ve %12,9'u gömlek olduğuna dair bulgular elde edilmiştir. Ceketle, %16,8'i erkek yaka, %5,4'ü sıfır yaka ve gömlekte ise, %7'1'i ayaklı yaka olduğu tespit edilmiştir. Kadın üst giyiminde ceketle incelenen kapama tekniği %23,3'ü patlı kapama, kapamada kullanılan malzeme ise, %26,3'ü düğme olduğuna ilişkin bulgular elde edilmiştir. Aynı zamanda gömlekte kapama tekniği ve kullanılan malzemelere dair bilgiler ise; %11,4'ü patlı kapama ve %11,6'sı düğme olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarından yola çıkılarak kadın dış ve üst giyim yaka modellerine yönelik araştırmacılara, üreticilere ve tasarımcılara yönelik bazı öneriler geliştirilmiştir.

Bilim Kodu : 40611
Anahtar Kelimeler : Moda, Giyim, Kadın Giysileri, Yakalar
Sayfa Adedi : 77
Tez Danıőmanı : Prof. Dr. Esen ORUH

RESEARCH ON COLLAR MODELS OF WOMEN’S OUTERWEAR AND TOP
CLOTHING

(M. Sc. Thesis)

Yelda BOZBIYIK

GAZİ UNIVERSITY
ENSTITU OF FINE ARTS

September 2019

ABSTRACT

In this research, document analysis model, one of the qualitative research methods, was used to examine the collar models in women's outerwear and top clothing between 2005-2011. In order to determine the collar models, a literature research was conducted and an observation form was developed and applied as the data collection tool. Information regarding to journals, clothing characteristics, collar models and fastening techniques are included in the observation form. Population of the research is the women's outerwear and top clothing types examined in fashion magazines. The research sample consists of 1510 fashion photos with collar forms in women's outerwear and top clothing. In this study, 52.4% of the findings were obtained regarding mantle/coat of the women's outerwear. Also it is determined that mantle's/coat's are 16.8% male collar type, 10% shirtwaist collar and 6.9% crewneck collar. The findings on fastening techniques and the materials used in mantles/coats are that they are made of 27.6% with placket fastening and 30.2% with button fastening. In the research, it was found that 42.3% of women's outerwear was jacket and 12.9% was shirt. The women’s jackets have male collar type 16.8% and crewneck collar 5.4% and 7.1% of the shirts are cutaway collar. In women’s top clothing, jackets have placket fastening 23.3% and buttons are used 26.3%. On the other hand, shirts have placket fastening 11.4% and buttons are used 11.6%. Based on the results of the research, some suggestions have been developed for researchers, manufacturers and designers working on women's outerwear and top clothing collar models.

Science Code : 40611
Key Words : Fashion, Clothing, Woman Clothing, Collars
Page Number : 77
Supervisor : Prof. Dr. Esen ÇORUH

TEŞEKKÜR

GerçekleŐtirilen araştırmanın hazırlanmasındaki süreçlerde değerli vaktini bana ayırarak çalıŐmam boyunca benimle sabırla ilgilenen, aynı zamanda samimiyetini ve sevgisini de esirgemeyen değerli tez danıŐmanım, Sayın Prof. Dr. Esen Çoruh hocama teŐekkürlerimi sunarım.

Eğitim hayatım boyunca desteğini benden esirgemeyen, cesaretlendiren annem Necla Kuru'ya bilginin gücüne inandıran babam Erol Kuru'ya, araştırma süresince beni yüreklendiren arkadaşlarıma ve her zaman yanımda olan varlığı ile cesaret veren hayat arkadaşım Kadir Bozbıyık'a teŐekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
TEŞEKKÜR.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	xi
KISALTMALAR	xii
1. GİRİŞ.....	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Moda.....	7
2.2. Giyim Modası.....	9
2.2.1. Giyimde tasarım öğeleri.....	10
2.2.2. Giyim modasının tarihsel süreci	14
2.2.3. Giyim modasının iletişim kaynakları.....	18
2.3. Kadın Giyimi.....	21
2.4. Kadın Giyim Çeşitleri	24
2.4.1. Kadın dış giyimi.....	25
2.4.2. Kadın üst giyimi.....	26
2.5. Kadın Giyiminde Yaka Formları.....	27
2.6. Kadın Giyiminde Kapama Teknikleri	31
2.7. Kadın Giyiminde Yaka Formları ve Kapama Tekniklerinin Önemi	33
2.8. İlgili Araştırmalar	35
3. YÖNTEM	39
3.1. Araştırmanın Modeli	39

	Sayfa
3.2. Evren ve Örneklem.....	39
3.3. Veri Toplama Yöntemi.....	39
3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	43
4. BULGULAR VE YORUM.....	45
4.1. Dergi Bilgilerine İlişkin Bulgular	45
4.2. Giyim Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	46
4.3. Yaka Modelleri ve Kapama Tekniklerine İlişkin Bulgular	46
4.4. Kadın Dış Giyiminin Yaka Modelleri ile Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	48
4.5. Kadın Üst Giyiminin Yaka Modelleri ile Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	50
4.6. Kadın Dış Giyiminde Kapama Teknikleri ve Kullanılan Malzemelerin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	53
4.7. Kadın Üst Giyiminde Kapama Teknikleri ve Kullanılan Malzemelerin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	55
4.8. Kadın Dış ve Üst Giyim Yaka Modellerine İlişkin Bulgular.....	57
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	59
5.1. Sonuç.....	59
5.2. Öneriler.....	60
KAYNAKLAR	61
EKLER.....	67
EK-1. Oyuntulu Yakalar	69
EK-2. Bedene Takılan Yakalar	71
EK-3. Röverli Yakalar	73
EK-4 Bedenden Çıkan Yakalar.....	75
ÖZGEÇMİŞ	77

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge.2.1. Giyim Çeşitleri.....	25
Çizelge.3.1. Dergi Yılına Dair Bulgular	40
Çizelge.3.2. Gözlem Formu	41
Çizelge.4.1. Dergi Sayısına Ait Bulgular.....	45
Çizelge.4.2. Kadın Giyim Özelliklerine Dair Dağılımlar	46
Çizelge.4.3. Yaka Modeline Dair Bulgular.....	46
Çizelge.4.4. Kadın Dış ve Üst Giyimde Kapama Teknikleri ve Kullanılan Malzemelere Ait Bulgular	48
Çizelge.4.5. Kadın Dış Giyiminin Yaka Modelleri İle Karşılaştırılmasına Dair Bulgular	49
Çizelge.4.6. Kadın Üst Giyiminin Yaka Modelleri İle Karşılaştırılmasına Dair Bulgular	51
Çizelge.4.7. Kadın Dış Giyiminde Kapama Teknikleri ve Kullanılan Malzemelerin Karşılaştırılmasına Dair Bulgular.....	54
Çizelge.4.8. Kadın Üst Giyiminde Kapama Teknikleri ve Kullanılan Malzemelerin Karşılaştırılmasına Dair Bulgular.....	56
Çizelge.4.9. Kadın Dış Giyimi Yaka Modellerine İlişkin Görseller.....	58
Çizelge.4.10. Kadın Üst Giyimi Yaka Modellerine İlişkin Görseller.....	58

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil.2.1. Renk Çarkı	14
Şekil.2.2. Oyuntulu Yaka Formları	28
Şekil.2.3. Bedene Takılan Yaka Formları	29
Şekil.2.4. Röverli Yaka Formları	30
Şekil.2.5. Bedenden Çıkan Yaka Formları	31
Şekil.2.6. Kapama Teknikleri	32
Şekil.3.1. Yaka Formları	42
Şekil.3.2. Kapama Teknikleri	43

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
Bkz	Bakınız
s.	Sayfa
TDK	Türk Dil Kurumu
vb.	ve benzeri

1. GİRİŞ

Giyim, genel olarak bireylerin korunma güdüsü ile ortaya çıkan kavram olarak ifade edilmektedir. Bu kavram zaman içinde ekonomik ve sosyal etkenlere göre değişiklik göstermiş ve temel gereksinim olmaktan çıkıp yerini moda olan ürüne bırakmıştır. Moda ise; toplumun yaşam dinamiklerine göre şekillenen kendini yenileyen farklı sektörlerde görülebilen bir kavramdır. Dolayısıyla giyim ile moda kavramı birlikte anılarak giyim modasının şekillenmesine zemin hazırlamıştır.

Giyim modası, kadın, erkek ve çocuk olarak ayrılmaktadır. Fakat kadın giyim modası diğerlerine nazaran daha çok gündemde yer almaktadır. Sezonluk defileler, televizyon programları, sosyal platformlar ve moda dergilerinin daha çok kadın giyim modası ile anılması bunu destekler niteliktedir. Dolayısıyla kadın giyim modası incelenmesi gereken önemli bir konu niteliğindedir.

Kadın giyim modası kendi içerisinde farklı ürün gruplarını barındırmaktadır. Bunlar; dış giyim, üst giyim, iç giyim, spor giyim ve abiye giyim gibi kategorileri içermektedir. Aynı zamanda kadın giyim modası; silüet, kumaş, desen, doku ve renk özelliklerine göre şekillenmektedir. Zaman içinde bu özellikler tekrarlanabildiği gibi her sezon değişebilmektedir. Kadın giyim modasının bu denli çeşitli ve özellikli olması karmaşık bir durum gibi görünse de moda defileleri, moda sayfaları ve moda dergileri güncel olanı takip etmek adına kolaylık sağlamaktadır.

Moda dergileri görsel ve yazılı olarak giyim modasını yansıtmaktadır. Dolayısıyla dergiler giyim modasına dair geçmiş ve güncel olanın yorumlanması adına önemli bir kaynak teşkil etmektedir.

Problem durumu

Moda; tarihsel süreç içerisinde değerlendirildiğinde, ortaya çıkışından günümüze kadar var olan, varlığını yaşamın değişim ve gelişim sürecine paralel olarak sürdüren, kimi zaman tekrarlanan ama çoğunlukla yeniden yaratılan bir olgudur (Bilgen, 2002, s. 25). Dolayısıyla moda, değişime uğrayıp unutulmuş modelleri yorumlayıp, yenileyerek giysiye farklı bir boyut kazandırmaktadır (Pamuk, 2009, s. 5).

Moda tarihine yönelik çeşitli ansiklopedi ve sözlüklerde, moda olgusunun Sanayi Devrimi ve Fransız İhtilali sonucunda ortaya çıktığı ifade edilmiştir (Barbarosoğlu, 2013, s. 12). Sanayi Devriminde, el tezgahlarının yaygınlık kazanmasıyla birlikte uçan mekik icat edilerek iplik eğirme ve dokuma arasındaki verimsizlik giderilmeye çalışılmıştır. James Hargreaves'in icadı olan Jenny iplik tezgahı ve aynı zamanda iplik eğirme işini, makaralar ve iğler yardımıyla yapmasını sağlayan "su tezgâhı" gibi buluşların meydana gelmesiyle birlikte fabrika üretimine geçiş hızlanmıştır (Hobsbawm, 1969, s.54-55).

Sanayi Devriminde ortaya çıkan buluşlar modanın yaygınlaşmasına katkı sağlamıştır. Moda da meydana gelen yenilikler ilk olarak kişilerin diyalogu ile birbirine aktarılsa da daha sonraları 1770'li yıllarda tasarımcı Bertini tarafından büyük bir titizlikle hazırlanan moda bebekleri dönem içerisinde modanın yaygınlaşmasına öncülük etmiştir (Sağduyu, 2010, s. 22-23). Aynı zamanda matbaanın da ilerlemesi sonucu basılı her türlü malzeme moda imgelerinin taşıyıcısı olmuştur (Waquet ve Laporte, 2011, s. 18).

Yazılı ve görsel basının önem kazanmasıyla birlikte giyim alanında çeşitlilik artmış ve giyim modelleri çoğalmıştır. Bu bağlamda giyim tarihi gözden geçirildiğinde yaşanan dönem içerisinde sosyal, ekonomik, kültürel ve teknolojik gelişmeler modanın gelişme sürecini etkilemiştir. Giyim tarihi dönemlere ayrılarak incelendiğinde ise; farklı olayların ve kişilerin modanın gelişimine yön verdikleri tespit edilmiştir (Ağaç, Çivitçi ve Boğday Saygılı, 2007, s. 2).

Modern çağın getirmiş olduğu hızlı kentleşme, teknolojik gelişmeler ve küreselleşme modanın gelişim sürecini kısaltmıştır. Günümüzde moda görselleri yazılı basın, moda gösterileri, sinema, televizyon ve internet aracılığıyla tüm dünyada aynı anda ve hızla ulaşmaktadır (Bilgen, 2002, s. 25).

Modanın geçmişten günümüze gelişim sürecini gözlemlemek adına moda tarihi kitapları, giyim tarihi kitapları, kataloglar, defileler ve moda dergileri modacılar, tasarımcılara ve sanatçılara ışık tutmaktadır. Özellikle moda dergilerinde her dönem

ve her sezon farklılık gösteren kadın giyim çeşitleri artmakla birlikte kadın silueti aynı oranda modernleşmektedir.

Giyim çeşitleri literatürde farklı açılardan ele alınmıştır. Çağdaş (2002, s. 2) giyim çeşitlerini; kadın iç giyim, kadın üst giyim, kadın dış giyim ve özel amaçlı giyim olarak ifade etmiştir.

Pamuk (2002, s. 26) yapmış olduğu çalışmada giyim çeşitlerini; çocuk iç giyim, kadın iç giyim, erkek iç giyim, çocuk dış giyim, kadın dış giyim ve erkek dış giyim olarak ele alıp kendi içerisinde detaylandırmıştır.

Çağlayan (1978, s. 3) ve Bayraktar (1989, s. 5) giyim çeşitlerini; iç ve dış giyim olarak iki başlık altında incelemiştir. İç giyimi; çocuk iç giyim, kadın iç giyim ve erkek iç giyim olarak sınıflandırmıştır. Dış giyim; yetişkin giyimleri ve çocuk giyimleri olarak tanımlanmıştır.

Yaka, tasarımların kullanımını kolaylaştıran aynı zamanda model özelliği ve estetik görünüm kazandıran, modanın etkisiyle değişen, bedenün üst kısmına giyilen giyimlerin boyun çevresini oluşturan kısım olarak tanımlanmıştır (Çağdaş, 2002, s. 23).

Tasarımların kullanımında yaka önemli bir işleve sahiptir. Kişilerle karşılaştığında, göze çarpan ilk bölgenin göz hizasında olan boyun ve göğüs kısmı olduğu düşünüldüğünde, yakanın önemi daha iyi ortaya çıkmaktadır. Ayrıca vücudun istenmeyen bölümlerini saklamak amacıyla yakaya dikkat çekilebilmektedir (Koca ve Koç, 2008, s. 78).

Tasarımda, model özelliği ile tercih edilen yaka modelinin bütünlük içerisinde olması önemlidir. Çünkü giyimde ilk dikkat edilen bölge tasarımın yakasıdır (Çağdaş, 2002, s. 25).

Araştırmada moda dergilerinde kadın dış ve üst giyim tasarımlarında yaka modellerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın amacı

Moda, sosyal hayat içerisinde hızlı bir şekilde yer almaktadır. Modanın gelişimini gözlemlemek için moda dergileri önemli bir kaynak niteliğindedir. Dolayısıyla çalışmanın genel amacı, kadın dış ve üst giyim yaka modellerinin incelenmesidir. Bu amaçla aşağıdaki problemlere cevap aranmıştır:

1. Kadın dış ve üst giyim çeşitlerini tespit etmek.
2. Kadın dış giyim çeşitlerinin yaka modelleri ile ilişkisini tespit etmek.
3. Kadın üst giyim çeşitlerinin yaka modelleri ile ilişkisini tespit etmek.
4. Kadın dış giyim çeşitlerinin kapama teknikleri ve kapamada kullanılan malzeme ile ilişkisini tespit etmek.
5. Kadın üst giyim çeşitlerinin kapama teknikleri ve kapamada kullanılan malzeme ile ilişkisini tespit etmek.

Araştırmanın önemi

Gazeteler topluma daha çok bilgilendirme hizmeti sunarken dergiler ise, özel ilgi alanlarına yönelik iletişime olanak sağlamaktadır. Dergilerin önemli bir işlevi de bir yandan görüş ve düşüncelerin farklı okur gruplarına ulaşmasına imkan sağlarken diğer yandan belirli uzmanlık alanları ile etkin ama az sayıda okura ulaşılmasını olanaklı kılmaktadır (Peltekoğlu, 1995, s. 113).

Batı'da 17. yüzyılda ortaya çıkan dergiciliğin ülkemize gelişi 200 yıl gecikme ile 19. yüzyılda olmuştur. Bunun en önemli nedeni bilindiği gibi matbaanın ülkemize geç gelmesi sebebiyle basın hareketlerinin ülkemizde çok geç başlamış olmasıdır. Ancak ilk gazetenin yayımlanmasından kısa bir süre sonra dergicilik de ülkemizde yaygınlaşmaya başlamıştır. Zaman içinde, koşulların gelişmesiyle birlikte dergi çeşitlerinde önemli bir artış yaşanmış ve farklı dergiler ülkemizde de yayımlanmaya başlamıştır (Gönenç, 2007, s. 64). Cumhuriyetin ilanından sonra kadının siyasal haklarını elde etmesiyle birlikte sosyal alanda aktif bir şekilde yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte süreç içerisinde özellikle 1980'li ve 1990'lı yıllara gelindiğinde kadın dergileri belirgin sayıda gelir düzeyi yüksek, çalışan, bakımlı,

modayı takip eden kadını hedefleyen tamamen tüketici grubuna dahil edebilecek içerikte dergiler eklenmiştir (Peltekoğlu, 1995, s. 136, 137).

Moda, yaşamın her alanını etkilemekle birlikte, farklı sektörlerde de yer almaktadır. Örneğin; mobilya, beyaz eşya, teknoloji, aksesuar, giyim, makyaj vb. farklı sektörlerde önemli bir etken olmuştur. Fakat giyim bunların arasında öne çıkan sektörlerden biridir. Giyim modası sürekli olarak değişmekte ve bu değişim internet ortamında, moda sitelerinde, defilelerde, kataloglarda ve moda dergileri gibi araçlar vasıtasıyla gözler önüne serilmektedir. Moda dergileri güncel modayı takip etmek ve geçmişe yönelik yorumlar yapabilmek için karşımıza son derece önemli kaynaklar çıkarmaktadır.

Giyim modası farklı ürün gruplarını içerisinde barındıran geniş bir alanı ifade etmektedir. Kadın giyiminde, dış giyim ve üst giyim incelenen kaynaklar doğrultusunda ürün çeşitliliği fazla olan giyim grubu olarak incelenmiştir. Aynı zamanda dış ve üst giyimde kullanımı kolaylaştırmak ve tasarıma görsellik kazandırmak adına yaka önemli bir giysi bileşenidir. Bu doğrultuda araştırmada, dış ve üst giyim tasarımlarında tercih edilen yaka modelleri süreli yayın olan moda dergisinde incelemek adına önemli görülmüştür.

Varsayımlar

Bu araştırmada aşağıdaki varsayımlardan hareket edilmiştir:

1. Araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturmak için taranan yazılı ve görsel kaynaklar yeterli ve güvenilirlerdir.
2. Görsel kaynakların günün modasını yansıttığı varsayılmıştır.
3. Yaka modellerinin günün giyim modasına göre şekillendiği varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıklarına ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir.

1. Araştırma kadın dış ve üst giyim yaka modelleri ile sınırlı tutulmuştur.

2. Araştırma 2005-2011 yılları arasındaki yaka modelleri ile sınırlı tutulmuştur.
3. Araştırma Harper's Bazaar moda dergisi ile sınırlı tutulmuştur.
4. Araştırma Harper's Bazaar moda dergisinin 2005-2011 yılları arasında çıkan sayıları ile sınırlı tutulmuştur.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Moda

Moda, giyim modasıyla algılanmasının yanı sıra farklı sektörlerde de yer almaktadır. Nitekim moda evrensel bir sözcük olmakla birlikte her alanda kendini hissettirmektedir. Moda olgusunun tanımı ve moda olgusunun içerisinde barındırdığı kavramları incelemek, araştırmanın içeriği açısından önemli görülmüştür.

Sanayi devrimi öncesi ekonomik faaliyetler insan gücü ile üretilirken, sanayi devrimi sonrası teknolojik buluşların artmasıyla birlikte makine gücüne dayalı üretim ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte toplumda sosyo ekonomik ve sosyo kültürel değişimler bu dönemden sonra yaygınlık kazanmış ve moda kavramı sanayi sonrası çağa özgü bir olgu olarak literatürde yer almaya başlamıştır (Hakko, 1982, s. 18).

Yukarıda da belirtildiği üzere moda, daha çok sanayi devrimi sonrası telaffuz edilen bir olgu olmakla birlikte moda kavramının farklı tanımlarına aşağıda yer verilmiştir:

- Moda, Fransızca bir sözcük olarak 1482’de giyinme biçimi anlamında kullanılmıştır (Kawamura, 2005, s.19). Moda kavramı 17. yüzyıl sonuna gelindiğinde ise daha çok tarz ve üslup olarak ifade edilmiştir (Waquet ve Laporte, 2011, s.17).
- Moda, “geçmişe bakıldığında daha kısa süreli olan, çabuk değişebilen, öykünme yoluyla yayılan geçici davranış, giyim ve yaşama biçimi” olarak ifade edilmiştir. Aynı zamanda moda, giyim, ev, konuşma, sanat, dinlenme, eğlenme gibi kimi kültür öğelerinin biçiminde sık sık ortaya çıkan kısa süreli değişiklikler olarak da tanımlanmıştır (TDK).
- Moda, dönem içinde geçici giyim davranışları ve aynı zamanda tutum, ahlak, din ve bilim alanlarındaki anlayış değişimleri olarak da ifade edilmiştir (Onur, 2004, s. 15).
- Moda, kılık kıyafetle ilgili olup geçici yenilik olarak tanımlanmıştır (Barbarosoğlu, 2013, s. 51).

- Moda “başka bir alanda kendini fark ettirme olanağına sahip olmayan kadınların fark edilme arzularını tatmin etmek için başvurdukları bir yoldur” (Simmel’den aktaran Crane, 2000, s. 32).
- Moda, belirli aralıklar ile toplumda görülen ortak zevkler, geçici yaşama, hissetme biçimleri olarak ifade edilmiştir (Dereci, 2010, s. 101).

Moda olgusu, içinde bulunduğu zaman dilimine göre farklı tanımlamalar ile ifade edilmiştir. 15. yüzyılda moda, aristokrat kesimin hakimiyeti ile ifade edilirken, 20. yüzyıla gelindiğinde ise, moda demokratikleşerek ulaşılabilirliği kolaylaşmıştır. Dolayısıyla moda durağan olmayan değişen bir olgudur (Kawamura, 2005, s. 22).

Giyim ve moda birlikte kullanılan kavramlardır. Seri üretimin yaygınlaşması, tüketim nesnelerinin çoğalarak ulaşılabilirliğinin artması her sektörde modayı gündeme getirmiştir. Dolayısıyla moda etek boylarından, siluetlerden ve renklerden daha derin bir anlam taşımaktadır. Moda, yemekten, sanat tutumlarına, müzikten dansa kadar, her alandaki ruhsal ve toplumsal değişiklik olarak anılmaktadır (Watson, 2007, s. 7). Moda maddi bir üründen ziyade soyut bir meseledir (Kawamura, 2005, s. 17).

Moda olgusu, zaman içinde ekonomiye göre şekil almıştır (Çeğindir, 2017, s. 21). Giyim üretiminde daha çok kazanmak ve markanın yaygınlaşmasını sağlamak adına moda ürün olarak parfüm ve aksesuarlar gündeme gelmiştir.

Moda, belirli bir zaman içinde ayırt edilebilen aynı zamanda kültürel olarak kabul edilen bir ifade biçimidir. Bununla birlikte sosyal sistem veya ilişkili bireyler grubu içinde zamanla değişmektedir (King ve Ring, 1980, s. 14). Moda olan ürün, belli bir süre içinde toplum tarafından benimsenmektedir. Bu süreç bir yenisi gelene denk devam etmektedir. Zaman kavramı moda olan ürün için önemli bir faktördür. Nitekim bugün moda olan ürün, bir yenisi ortaya çıktığında demode olmaktadır.

Moda, değişimi ve yeniliği içinde barındırarak toplum içinde her alanda ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda moda, teknolojik aletlerden dekorasyona, restoranlardan gündemdeki filmlere kadar hayatın her alanında söz sahibi olmaktadır (Tungate,

2006, s. 14). Moda, modernlik ile birlikte anılarak modern, ekonomik, sosyal alanlarda gelişme gösteren toplumlarda ortaya çıkmaktadır (Batur, 2002, s. 231).

Moda, giyim ve süslenmenin ötesine geçerek farklı sektörlerde varlık bulmuştur. Örneğin; giyim, mimari tarz, otomobil, sanat, aksesuar, ev tekstili, saç stili, dekorasyon, içecek ve yiyecekler, spor, turistik geziler, restoranlar, televizyon programları gibi görsellik ve beğeni olgusunun olduğu her sektörde yankı uyandırmıştır. Bu bağlamda moda içerik ve anlam olarak her geçen gün bireylerin takip ettiği faal bir alanı göstermektedir. Örneğin; doğu sporlarının ve yoganın yaygınlaşması ile birlikte Japon kültüründe olduğu gibi, evlerde yere yakın yeni bir yaşam stiline ortaya çıktığı ve beraberinde uygun mobilyaların geliştiği gözlemlenmiştir (Hakko, 1982, s. 20-26).

2.2. Giyim Modası

Giyim, insanoğlunun korunma ve örtünme ihtiyacından doğarak varlık bulmuştur. Zamanla bu ihtiyaç geleneksel giyimle yorumlanarak, beğenilme arzusu ile yerini giyim modasına bırakmıştır. Giyim modası; inançlar, sınıf farklılıkları, iklim ve ülkeler arası ticaret gibi faktörlerin etkisiyle şekillenmiştir (Bayraktar, 1989, s. 1).

Giyim, vücudu dış etmenlere karşı koruyan doğal bir gereksinim olmakla birlikte bireyi, kişisel görünüm, kendine güven ve başarı gibi konularda etkilemiştir (Hakko, 1982, s. 26-40). Aynı zamanda giyim, bireyin toplum içindeki duruşunu ortaya çıkararak kazandırmış olduğu değerlerle de anlam yüklemiştir (Tungate, 2006, s. 15). Dolayısıyla giyim, toplumun denetim biçimi ve bireylerin gelişim aracıdır (Crane, 2003, s. 92). Bununla birlikte yaşanan coğrafyaya göre şekillenmektedir (Göksel, 2007, s. 255).

Giyim, modanın etkisiyle farklı kullanım alanları bulmuştur. Örneğin; erkek ve kadın giyiminde ceplerin azalmasına bağlı olarak el çantası moda olmuştur (Hakko, 1982, s. 26-40). Bu sebeple moda, ihtiyaçtan kaynaklanan bir kavram değil, ihtiyacın sonrasında artı bir değer olarak giyim ürününe yüklenen bir yeniliktir (Onur, 2004, s. 26).

Moda; içinde değişimi ve yeniliği barındıran anlık eğilimler gösteren ticari bir olgudur. Giyim modası ise; farklı kitlelerin belirli zaman içerisinde giyim tercihlerini etkileyen davranışlar olarak tanımlanmıştır (Tungate, 2006, s. 35). Nitekim moda ve giyim birbirinin alternatifi olarak kullanılır, çünkü moda her şeyden çok giyim ile ilişkilendirilmiştir (Kawamura, 2005, s. 20).

Giyim, ilkel toplumdaki çağdaş topluma geçiş sürecinde önemli bir olgu niteliğindedir (Tezcan, 1983, s. 255). Moda sözcüğünün anlamı farklı toplumdaki insanların giyim alışkanlıklarına göre şekillenmiştir (Kawamura, 2005, s. 21). Yüzlerini göstermekten kaçınmayan Çinli kadınların ayaklarını gizlemeleri, ayakları çıplak Müslüman kadınların ise tam tersine yüzlerini peçeyle örtmelerinde süslenme güdüsü ikinci plana atılmıştır. Aynı zamanda maske kullanma alışkanlığı yüzünde giyinme olgusu açısından incelendiğini kanıtlamaktadır (Batur, 2002, s. 227). Dolayısıyla moda, toplumların giyim alışkanlıkları doğrultusunda şekillenmiştir.

2.2.1. Giyimde tasarım öğeleri

Tasarım, bir düşüncüyü zihinde canlandırma süreci olarak tanımlanmıştır (TDK). Aynı zamanda tasarım; problem çözme, yaratıcılık ve tutarlılık gibi eylemleri içerisinde barındıran çok yönlü bir kavramdır (Özlü ve Sevinir, 2017 s. 216).

Çeğindir (2017, s. 18) tasarımı, isim ve fiil olarak yorumlamıştır. İsim olarak tasarım; tasarlanan nesne, süreç veya sonuç olarak ifade edilmiştir. Fiil olarak tasarım ise, bir nesneyi, süreci veya sonucu tasarlama eylemi olarak tanımlanmıştır. Tasarım aynı zamanda, renk, hacim, biçim, malzeme, doku ve desen gibi öğeleri ile varlık bulmuştur (Günay, 2015, s. 14). Giyim tasarımı ise; “giyilebilir, satılabilir ya da satın alınabilir, ilgi uyandıran ürün oluşturma işi” olarak yorumlanmıştır (Çeğindir, 2017, s. 18). Giyim tasarımı özeline bakıldığında, tasarımcıların yeni ve farklı görüntüler elde etmek için tasarımlarını renk, hacim, biçim, malzeme, doku ve desen gibi öğeler ışığında oluşturarak tasarımlarına farklı bir anlam kazandırmak istemektedirler (Günay, 2015, s. 14).

Giyim tasarımı aynı zamanda, moda endüstrisinin çıkarlarından etkilenen alanların başında gelmektedir. Bu amaçla; moda endüstrisi, sosyal, kültürel, teknolojik

değişim ve gelişmeleri giyim tasarımları üzerinden sergileyerek bireylerin beğeni ve ilgi düzeylerini ölçmektedir (Dereci, 2017, s. 18).

Giyim tasarım sürecinde incelenecek öğeler; siluet, kumaş, doku, desen, çizgi ve renkten oluşmaktadır.

Siluet

Siluet terimi, vücut silueti ve giysi silueti olarak kullanılmaktadır. Vücut silueti, tasarımcının ürününü oluşturmada kullanmış olduğu dış hatları ifade etmektedir. Giysi silueti ise; dönem içerisinde farklılık gösteren giyim genel görünümüdür. Örneğin; 18. yüzyıl da giysi silueti korse, boyalı büyük peruklar ve abartılı tel kafesler kullanılarak kum saati silüetine vurgu yapılmıştır. 19. yüzyıl sonlarına doğru Victoria dönemindeki siluet ise; korselerle ve destekli tel kafesler kullanılarak ince bel hattına dikkat çekilmiştir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra tasarımcı Christian Dior yeni görünüm akımı ile kadın silüetini farklı biçimde yorumlamıştır (Seivewright, 2013, s. 120).

Siluet, şekil ve form olarak da literatürde kullanılmaktadır. Tanım olarak giysinin dış biçimi şeklinde ifade edilmiştir. Ancak bu biçim, coğrafi yapı ve kültürel inanışlar gibi farklı etkenler doğrultusunda şekil almıştır. Giyim tasarımında farklı siluet formları bulunmaktadır. Bunlardan en yaygın olanı bol ve dar form siluet olarak nitelendirilmekle birlikte alfabetik ve geometrik şekillerden esinlenerek de belli silüetler elde edilmiştir (Sağduyu, 2010, s. 73).

Aynı zaman da giyimde kullanılan ince ve kalın yapılı kumaşlar giysi silüetinin görünümünü etkilemektedir (Seivewright, 2013, s. 118). Siluet; tasarım ve tasarımcının tarzını belirlemekle birlikte özgünlük sağlayarak kime ait olduğu hakkında bilgi vermektedir (Özlu ve Sevinir, 2017 s. 220).

Kumaş

Kumaş, tasarımcının ürününü oluşturma sürecinde önemli bir görsel öğedir. Aynı zamanda kumaşın görselliği kadar; iplik, yapı, ağırlık, doku, renk ve baskının yapılış

şekli gibi kumaşın performans özellikleri de ürün oluşturma sürecinde önemli bir etkidir. Dolayısıyla tasarımcının ürün oluşturma sürecinde kumaş seçimi, ürünün duruşunu etkilemektedir (Jones, 2009, s. 112).

Tasarım sürecinde, oluşturulan koleksiyonun ana temasını tanımlamak adına kumaş ve aksesuar seçimi önemli bölümlerden biridir. Ayrıca tasarımda kullanılan malzeme koleksiyona ilham kaynağı olacağı gibi tasarımın işlevini de yorumlamaktadır (Gehlhar, 2005, s. 63).

Kumaş, giyimin kalitesi ve kullanımı için önemli bir kriter olmakla birlikte tasarımın görsel ve tensel ögesini oluşturmaktadır (Seivewright, 2013, s. 128). Tasarım sürecinde kumaş seçimi mevsime, silüete ve renk uygunluğuna göre belirlenmektedir (Jones, 2009, s. 103). Aynı zamanda kumaşın yapısal özelliği tasarımın görünümünü etkilemektedir (Özlu ve Sevinir, 2017 s. 220).

Doku

Doku, malzemenin yüzey kalitesi olarak ifade edilmiştir. Aynı zamanda dokunma duyusuyla ortaya çıkan yumuşaklık ve sertlik olarak da yorumlanmıştır. Doku oluşturmada genel olarak, kumaş üzerinde şekil alan teknikler kullanılmaktadır (Seivewright, 2013, s. 20).

Doku, doğa ve insan gücü ile oluşan bütün yüzey formlarını ifade eden önemli bir tasarım elemanı olarak tanımlanmıştır (Tüzcet, 1967 s. 36). Aynı zamanda giyimlere doku özelliği kazandırmak için; pili, büzgü, kapitone, applike, nakış, gipe gibi yüzey süslemeleri kullanılmaktadır. Ayrıca giysilerde lazer kesim sistemleriyle de doku oluşturmak mümkündür (Erk, 2011, s. 23).

Desen

Desen, farklı sanat dallarında örüntü ve motif olarak tanımlanmıştır. Moda sektöründe ise, kumaş üzerine basılan, dikilen ya da dokunarak elde edilen tekrarlı dekoratif tasarım olarak da yorumlanmıştır (Ambrose ve Harris s. 83; Seivewright, 2013, s. 172).

Desen, kumaş üzerinde görsel bir etki yaratmak amacıyla; şekil, çizgi ve boşlukların renklerle düzenlenmesi sonucu ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte, kullanılan motiflerin birbiri ile olan uyumuna göre de şekil almaktadır (Hazır, 2006, s. 44).

Giyim tasarımında desen oluşturmak için kullanılan motif ve renk geçişlerinin bütünlüğü desenin akılda kalıcılığını arttırmaktadır. Desen uygulamaları motifler, çizgisel formlar, soyut ve somut yüzey düzenlemeleri olarak ifade edilmiştir (Atılğan, 2014, s. 482). Aynı zamanda tekstil yüzeylerine desen özelliği kazandırmak için; baskı, aplike, boncuk/payet ve nakış gibi çeşitli teknikler uygulanmaktadır (Özlü ve Sevinir, 2017 s. 220).

Tasarıma özgünlük ve yaratıcılık katmak için doğada bulunan desenlerin yanı sıra; puantiye desen, çizgi desen, geometrik desen, ekose desen, baklava desen, kazayağı desen, şal deseni ve soyut desenler kullanılmaktadır (Udale, 2014, s. 96-99).

Çizgi

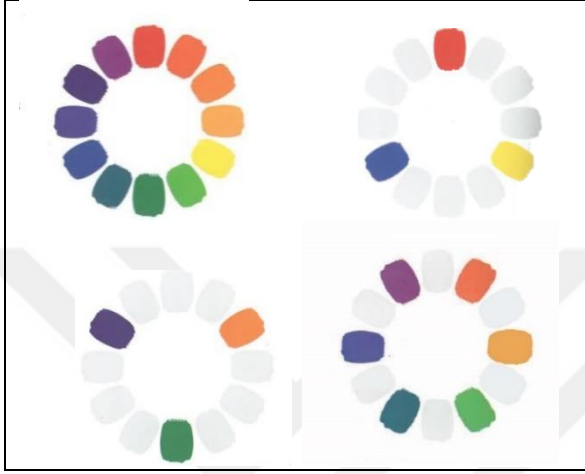
Giyim tasarımında çizgi, işlevsel, estetik ve biçimsel yönden etkili bir rol oynamaktadır. Tasarımda yumuşak çizgilerle hafiflik, incelik, kadınsılık ifade edilirken; keskin-kuvvetli çizgilerle sert, erkeksi tasarımlar yapmak mümkündür. Bir giyimin çizgileri giysiyi bölen kuplar, pensler, enine ya da verev kesikler, dikişler ve koldaki manşetlerin kenar hatları sayılabilmektedir (Sağduyu, 2010, s. 75; Yıldız, 2014, s. 17).

Çizgi, giyimde iç hatları tanımlayan tasarım öğesidir. Giyimde iç hatlar, kup, pens, pili ve nervür olarak ifade edilmiştir (Çeğindir, 2017, s. 141).

Renk

Renk, giyimlerde kişiliği, karakteri ve zevki yansıtmakla birlikte, farklı kültür ve sosyal statülerde anlamı değişmektedir (Seivewright, 2013, s. 19). Bazı renklerin moda giyimlerinde tanım olarak karşılığı bulunmaktadır. Siyah, genel olarak güç ve şık kavramlarını simgelemektedir. Beyaz renk ise Batı'da saflığı, temizliği temsil ettiği düşünülerek gelinlik için kullanılmaktadır.

Giyim tasarımında renk geçişleri, trend ve mevsim özelliklerine göre farklılık göstermektedir (Akgöz, 2015, s. 12; Atılğan, 2014, s. 483). Renkler; ana renler, ara renkler ve üçüncül renkler olarak ayrılmaktadır. Ana renkler; kırmızı, sarı ve mavidir. Ara renkler, turuncu, yeşil ve mordur. Üçüncül renkler ise ana ve ara renklerin karışımıyla meydana gelmektedir (Bryant, 2013, s. 306-307).

Şekil.2.1. Renk Çarkı (Bryant, 2013, s. 306-307)

2.2.2. Giyim modasının tarihsel süreci

Moda, toplumsal olaylara karşı tepkisini giysileri kullanarak göstermektedir (Pamuk, 2009, s. 15). Dolayısıyla tarihi süreç içerisinde gerçekleşen sosyal ve ekonomik olaylar giyimlerin şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Modanın ne zaman başladığına dair kesin bir yargı olmamakla birlikte giyim modasının tarihi sürecini 20. yüzyıl kapsamında değerlendirmek mümkündür.

Charles Frederick Worth tarafından 19. yüzyılda terzi atölyeleri kurulmuş ve kurulan atölyelerde toplumun yüksek kesimi olan kraliyet ailesi, aristokrat kesim, mankenler gibi ünlü kişilere Worth tarafından giysiler tasarlanmıştır (Blackman, 2013, s. 10). 1900'lü yılların başında ise kadın giyiminde Edward dönemi hakim olmuş ve kadın silueti "S" formu biçimine girmiştir (Watson, 2007, s. 18-19). Aynı dönem içerisinde ünlü tasarımcı Poul Poiret kadın silüetine farklı bir bakış açısı getirerek tasarımlarına oryantalist etkileri taşımıştır. Kadın giyiminde korseyi kaldırmış ve daha rahat silüetler ortaya koymuştur (Özüdoğru, 2012, s. 24-25).

1914-1918 tarihleri arasında meydana gelen Birinci Dünya Savaşı moda sektöründeki gelişmeleri yavaşlatmış ve kadın giysileri rahat ve az süslemeli bir görünüm kazanmıştır. Savaş sürecinde kadınların farklı meslek gruplarında yer alarak toplumdaki konumları değişmiş ve toplumsal hayattaki bu değişim kadın giyimine de aynı oranda yansımıştır. Örneğin, “British Warm” adı verilen paltolar savaş sonrasında hem kadınlar hem de erkekler tarafından giyilmiştir (Fischel ve diğerleri, 2012, s. 238).

1910’lu yılların sonlarına doğru giysiler yarışlarda, seyahatlerde, gündüz ve öğlen kulüp giysileri olarak kullanım yerlerine göre ayrılmış ve aynı zamanda sporda kullanılan giysiler yaygınlık kazanmıştır (Watson, 2007, s. 24).

1920’de tasarımcı Sonia Delaunay geometrik desenler ve renk kompozisyonları kullanarak kumaş ve elbise tasarlamaya başlamış ve bu yıllarda sanatın modaya etkisi oldukça fazla olmuştur. Mısır sanatı, Kübik sanatı, dekoratif sanatlar modayı etkilemiştir. Aynı zamanda 1923 yılında kral Tutankamon’un mezarının bulunması da giyim modasını etkilemiştir (Komsuoğlu, İmer, Seçkinöz, Alpaslan, Etike, 1986, s. 19; Onur, 2004, s. 53).

Ünlü tasarımcı Coco Chanel 1926 yılında küçük siyah elbisesi ile gündeme gelmiş ve siyah rengi matem, yas, hüznün kavramlarından uzaklaştırarak şık ve yaratıcılık kavramları ile bütünleştirmiştir. Aynı zamanda, döneminde etkili olan tasarım akımları Art Deco ve caz hareketini giysilerine yansıtmıştır (Blackman, 2013, s. 121; Özüdoğru, 2012, s. 27).

Avrupa 1929’da ekonomik kriz ile gündeme gelmiştir. Nitekim işsizlik ve enflasyonun artması sonucu moda durağan bir süreç geçirmiştir. Bu süreçte çoğu kadın kendi giyimini dikiş makinası kullanarak temin etmiştir (Banhi, 2014, s. 35).

1930’lu yıllarda moda, beyaz perdenin etkisi ile şekillenmiştir. En başarılı giyim reklamları sinema sektöründen çıkmıştır. Aynı zamanda Madame Vionnet ve Elsa Schiaparelli dönemin önde gelen tasarımcıları arasında yer almıştır. Vionnet, verev kesim tekniği kullanarak tasarımlarına mitolojik bir görünüm kazandırmıştır. Schiaparelli, gerçeküstü imgeleri kullanarak giysilerini tasarlamış ve Salvador Dali

ile yapmış oldukları ortak çalışmaları tasarımcının popülarlığını arttırmıştır (Blackman, 2013, s. 118-129).

1939-1945 yılları arasında İkinci Dünya Savaşı meydana gelmiş ve savaş yaşam standartlarını değiştirmiştir. Bu değişim her sektörü etkilediği gibi giyim ve modayı da etkisi altına almıştır (Onur, 2004, s. 54). Savaş döneminde akaryakıtın karneye bağlanmasından dolayı kadınlar arasında bisiklet kullanımı yaygınlaşmıştır. Bu sebeple ceket, etek ve pantolondan oluşan üçlü takımlar moda olmuştur. Kadınlar böylelikle gerektiğinde etek ve pantolon kullanarak ulaşımını sağlamıştır (Blackman, 2013, s. 162).

1940'lı yılların başında savaş sona ermiş fakat etkisi uzun süre hissedilmiştir. Savaş sonrası yaşanan kıtlıktan dolayı elbise ve çorap alımı karneye bağlanmış ve bir süre sonra çorap üretimine ara verilmiştir. Kadın giyim modası ise; durağanlık yerine yaratıcı fikirleri ile gündeme gelmiştir. Max Factor ve Elizabeth Arden gibi firmalar çorap görünümünü yansıtmak için bacak boyası üretmişlerdir (Blackman, 2013, s.171; Watson, 2007, s. 74).

1940'lı yılların sonlarına doğru savaşın etkisi kadın giyimine de yansımıştır. Savaş dönemi öncesi kadın silueti daha ince hatlara sahipken savaş sonrası askeri kıyafetleri andıran giysiler görülmüştür (Pamuk, 2009, s. 37).

1947 yılında tasarımcı Christian Dior, kadın giyimini askeri görünümünden uzaklaştırarak farklı bir bakış açısı getirmiştir. New Look olarak adlandırılan bu siluet düşük omuzlar, ince bel, bileklere kadar uzanan bol etekler olarak tanımlanmıştır (Komşuoğlu ve diğerleri 1986, s. 22).

1950'lerin başında savaş sonrası yükselen ekonomi ile birlikte tekstil endüstrisindeki gelişmeler hızlanarak devam etmiştir. Bununla birlikte sentetik kumaşlar yaygınlık kazanmış ve streç pantolonlar moda hakim olmuştur (Sağduyu, 2010, s. 31). Aynı zamanda bu yıllarda moda toplumsal sınıfları ve yaş gruplarını birbirlerine yakınlaştırmıştır (Watson, 2007, s. 87). Genç alt kültürü, müzik tarzı ile giyim anlayışını birleştirmiştir. Geniş süveterler, diz boyu ekosele etekler öne çıkan giysiler arasında yer almıştır (Blackman, 2013, s. 216).

1960'lı yıllarda tasarımcı Mary Quant, mini etek ile gündeme gelmiş ve moda bu yıllarda yüksek sosyete yerine alt kültürlerden etkilenmiştir. Tasarımcı Yves Saint Laurent erkek giyimi olan smokini kadın giyimine uyarlayarak unisex giyimi yaygınlaştırmıştır (Blackman, 2013, s. 216). Teknolojinin gelişmesi ve bilimin ilerlemesi uzay araştırmalarını gündeme getirmiş ve uzay araştırmaları Pierre Cardin, Andre Courreges gibi tasarımcılara esin kaynağı olmuştur. Aynı zamanda 60'lı yıllara hippie tarz ve giysileri eklenmiştir (Onur, 2004, s. 56).

1970'li yıllarda denim gençliğin üniforması haline gelmiş ve punk alt kültürü giyim tarzı, dönemin modasına hakim olmuştur. Bu yıllarda rağbet kazanan sağlıklı yaşam ve çeşitli spor aktivitelerinde kullanılan mayo, tozluklar, saç bantları gibi spor giysilerinin günlük hayatta kullanımı yaygınlaşmıştır (Watson, 2007, s. 114-117).

1980'li yıllarda petrolün sebep olduğu ekonomik kriz modayı da etkisi altına almış ve bu dönem içerisinde mini etek yaygınlaşmıştır (Altınay ve Yüceer, 1992, s. 143). Moda alt kültürlerden etkilenmeye devam etmiş ve Tommy Hilfiger markası Amerikan futbolundan esinlenerek hip hop kültürünü tasarımlarına yansıtmıştır. Aynı zamanda tekstil teknolojisi bu yıllarda ilerleme göstermiş ve ter emen, vücut ısını koruyan, kasları geliştiren tekno kumaşlar ortaya çıkmıştır (Blackman, 2013, s. 218).

1990'lı yıllar da moda kendine yakışanı giymek sloganı ile gündeme gelmiştir ve bu yıllarda minimalizm yoğunluk kazanmıştır (Onur, 2004, s. 59). Aynı zamanda bilgisayar kullanımı günlük hayatta yerini almış ve internet, moda endüstrisini değiştirmeye başlamıştır (Cole ve Deihl, s. 378).

Moda, yaşanan dönem içerisinde ortaya çıkan sosyal, ekonomik, politik olaylardan etkilenerek ve esinlenerek giyim modasına şekil vermiştir. Aynı zamanda giyim modasının dışında kalan aksesuar, saç kesimi, tarz ve renk gibi diğer moda bileşenleri de toplumsal olaylardan aynı oranda etkilenmiştir. Çünkü sosyal hayatın dışı vurumu her alanda farklı olarak yansımıştır.

2.2.3. Giyim modasının iletişim kaynakları

Moda geçmiş yüzyıllarda sözlü olarak aktarılırken, 20. yüzyılda matbaanın icadı ve gelişen teknoloji sayesinde iletişim kaynakları artış göstermiştir. Özellikle sinema ve televizyon modanın görsel olarak ulaşılabilirliğini artırmıştır. Bu bağlamda giyim modasının iletişim kaynakları olarak; defile, sinema, televizyon ve dergi inceleme altına alınmıştır.

Defile

Giyim modasının defileden önceki iletişim kaynağı, moda bebekleri olmuştur. Moda dergileri ve gazetelerin henüz mevcut olmadığı 1700'lü yıllarda minyatür olarak hazırlanan ve her detayın en ince ayrıntısına kadar uygulandığı moda bebekleri Fransız modasının yaygınlaşmasını sağlamıştır (Sağduyu, 2010, s. 23).

Moda defilesi, tasarımın canlı mankenler ile sunulması olarak tanımlanmıştır. Giyim modası defilesi, ilk olarak 1850'li yıllarda Charles Frederick Worth tarafından gerçekleştirilmiştir. Worth, kreasyonlarını sunmak için eşini model olarak kullanmıştır (Kawamura, 2005, s. 135). Tarihte ilk canlı manken kullanan İngiliz moda tasarımcısı Charles Frederick Worth ile başlayan defile kavramı; günümüzde belli temalar doğrultusunda, mekanları ve sunumlarıyla birer gösteriye dönüşmüş durumdadır. Tasarımcı Poul Poiret de kreasyonlarını sergilemek için eşini model olarak kullanmıştır. Pazarlama ve reklam konusunda oldukça yaratıcı olan Poiret daha sonraları defileler ve moda gösterileri düzenlemiştir (Watson, 2007, s. 30-31).

Tasarımcı Paquin de giyim modası defileleri düzenleyen tasarımcılardandır. Kreasyonlarını sergilemek için modelleri operanın açılış gecesinde ve yarış pistinde yürütmüştür (Kawamura, 2005, s. 135). Moda defileleri, ünlü tasarımcı Worth ile başlayarak günümüze değin farklı sunumlarla şekillenerek imaj gösterisi haline gelmiştir.

Moda defileleri yıl içerisinde sonbahar/kış, ilkbahar/yaz, sonbahar/kış ve ara geçiş olarak ayrılmaktadır. Aynı zamanda farklı ülkelerde moda haftaları düzenlenmektedir. Dolayısıyla moda defileleri tasarımcıların kreasyonlarını tanıtmak

açısından oldukça önemlidir. Çünkü tasarımcılar ve firmalar imajlarını kuvvetlendirmek adına defilelere katılmaktadır (Oyman ve Erdoğan, 2012, s. 114).

Sinema ve televizyon

Sinema 1920’li yıllarda sessiz olarak izleyiciye aktarılmıştır. Bu yıllarda Rudolph Valentino, Greto Garbo, Charlie Chaplin gibi sanatçılar sinema dünyasının yanı sıra moda sektörünü de etkileyerek modanın iletişimini sağlamışlardır (Komşuoğlu ve diğerleri, 1986, s. 19).

Sinemada görüntü ve sesin ilk kullanımı ise 1930’lu yıllarda gerçekleşmiştir. Moda, bu süreçte sinema ile yaygınlaşmış ve aktrislerin giyimleri, saçları, aksesuarları, stilleri izleyici tarafından taklit edilerek kullanılmıştır (Watson, 2007, s. 48-56). Dolayısıyla sinemadaki görsel aktarım modanın gelişmesine ve ulaşılabilirliğinin artmasına zemin hazırlamıştır.

Sinema, 1960’lı yıllarda modayı yönlendirmeye devam etmiştir. Audrey Heppurn’un rol almış olduğu (Funny Face, Love in the Afternoon, Breakfast at Tiffany's, Paris When It Sizzles, Charade How to Steal a Million) filmler modaya yön vermiş ve Hepburn tarzı giyimler moda olmuştur (Blackmann, 2012, s. 190). Dönemin modasını etkileyen bir diğer sinema filmi ise Bonnie and Clyde, filmde Faye Dunaway’in kullanmış olduğu bere ve giydiği trençkot birçok kadın tarafından taklit edilmiştir (Watson, 2007, s. 100). Aynı zamanda 1970’li yıllarda gösterime giren Anni Hall, Saturday Night Fever gibi sinema filmleri kostümleri ile modayı etkilemiştir. 1990’lı yıllarda The Matrix filminde, başrol oyuncusunun giymiş olduğu palto uzun süre moda olmuştur. 2000’li yıllarda ise Great Gatsby filminde kullanılan kostümler birçok tasarımcıya ilham vermiştir (İnternet 1).

Sinemanın yanı sıra televizyonun her eve girmesi modanın ulaşılabilirliğini arttırmıştır. Diziler, TV programları ve ikonlar televizyon ile birlikte yaygınlık kazanmıştır. Özellikle 1970’li yıllardan itibaren kült diziler artış göstermiştir. Dallas, Dason’s Creek, Allc McBeal dönemin modasının da etkili olmuştur (İnternet 2). Ülkemizde ise benzer oranda sinema ve dizilerdeki oyuncuların giyim ve

aksesuarları izleyiciler tarafından taklit edilerek modanın iletişimine olanak sağlamıştır.

Sinema ve televizyonun görsel olarak aktarımı modanın ulaşılabilirliği adına iletişim kaynağını oluşturmuştur. Çünkü televizyonun her eve girmesi ve gelişen teknoloji sayesinde görsel algı artmış ve böylelikle moda her birey tarafından kullanılarak yaygınlaşmıştır.

Dergi

Dergi, düzenli aralıklar ile yayınlanan genel ilgi alanına göre makaleler içeren basılı ya da web tabanlı, süreli yayın olarak ifade edilmiştir (Ambrose ve Harris, 2012, s. 81).

Dergiler toplumların yaşam biçimlerini, sosyo ekonomik durumlarını, siyasal koşullarını ve gelişim aşamalarını yorumlamak için önemli birer yayın organıdır (Gönenç, 2007, s. 64).

Dergiler bilgilendirme işlevinin yanı sıra özel ilgi alanlarına yönelik iletişime de olanak sağlamıştır. Dergi türleri genel olarak; güncel haber dergileri, sanat dergileri, magazin dergileri, gezi-seyahat dergileri, bilgisayar dergileri, teknoloji dergileri, ekonomi dergileri, dekorasyon dergileri, çizgi roman dergileri, mizah dergileri, turizm dergileri, edebiyat dergileri, moda dergileri, spor dergileri ve akademik dergiler olarak bilinmektedir (Erol, 2009, s. 10-11).

Dergiler farklı alanlara ayrılarak gündemi yansıtmaktadır. Ülkemizde kadına yönelik dergiler 1970'li yıllardan itibaren artış göstermiştir. Dergilerin içeriği daha çok hobi ve bilgilendirme amacıyla düzenlenirken 1980'li yıllardan sonra moda dergileri yoğunluk kazanmıştır. Yerel moda dergisi Vizyon, gelir düzeyi yüksek, modayı takip eden kadına yönelik içeriği ile yayın hayatına devam etmiştir. Beraberinde ise Marie Clarie, Harper's Bazaar, Vogue, Cosmopolitan, Elle, Instyle, L'officiel gibi moda dergileri, modanın iletişimini sağlamıştır (Peltekoğlu, 1995, s. 132-135). Moda dergileri, moda ve giyimin dışında, güzellik, gezi, edebiyat, müzik, kültür-sanat gibi birçok konuyu içinde barındırmaktadır (Özüdoğru, 2009, s. 57).

Moda dergileri içerisinde farklı konuları ele alarak bireylerin bilgi sahibi olmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda moda ve giyimin dışında kalan konuların da modasını içinde barındırmaktadır. Moda dergileri, yerel moda yayınlarının yanı sıra uluslararası yayınlar ile de dünyadaki modayı takip etmeye olanak sağlamaktadır.

2.3. Kadın Giyimi

Giyim, vücudu dış etkenlerden koruma ve vücuda rahatlık sağlama amacının yanı sıra kişinin kültürünü, gelenek ve göreneklerini, ait olduğu ve olmak istediği grubu, estetik, zevk ve beğenilerini, ekonomik durumlarını, yaşını, cinsiyetini ortaya koyan iletişim aracıdır (Şener ve Sayım, 2013, s. 178).

Giyim tarzları, insanların toplumsal yaşam biçimlerine, dini inançlarına, yaşadıkları bölgenin iklim ve coğrafi şartlarına, sosyo kültürel yapılarına ve ekonomik durumlarına göre şekillenmektedir. Aynı zamanda giyim insanların yaşam koşullarına göre çeşitlenerek süslenme ve kendini ifade etme biçimine dönüşmüştür (Olgaç, 2005, s. 54).

İnsanların doğal ihtiyaçlarından olan giyim, genel olarak ortak özelliklere sahiptir. Ancak kadın, erkek ve çocuk giysileri fizyolojik ve sosyolojik yönden farklı özellikler içermektedir. Nitekim bu özellikler kalıp, dikim ve süsleme teknikleri gibi konularda farklılık göstermektedir (Çağdaş, 2002, s. 1).

Giyim; mevsim, yaş, cinsiyet, vücut yapısı, sosyal yaşantı, çevre, zaman, model, kumaş, estetik değerler, dini inançlar ve tören gibi faktörlerin etkisinde kalarak kullanım alanlarına göre değişmektedir (Özçelik, 2003, s. 13).

Kadın giyimi, sektörde ürün çeşitliliği en fazla olan pazara sahiptir (Seivewright, 2013, s. 140- 141). Dolayısıyla giyim, kadınla bütünleşmiş bir olgu olmakla birlikte, kadının sosyal yaşantısını ve estetik anlayışını yansıtan unsurların başında gelmiştir (Koca, Koç, Şahinoğlu ve Pamuk, 2009, s. 2). Aynı zamanda kadın giyimi; yaş, iklim, vücut yapısı, ekonomik durum, sosyal yaşantı ve moda gibi toplumsal değerleri oluşturan faktörlerden etkilenmiştir. Kadın giyimi ve stilini oluşturmada etki eden faktörlere aşağıda yer verilmiştir:

Yaş

Yaş, giyim seçiminde önemli bir etkidir. Nitekim çocukluk, ergenlik, olgunluk çağlarında tercih edilen giysiler farklı özellikler taşımaktadır (Bayram, 2013, s. 34). Dolayısıyla bireylerin giyim tercihlerinde yaş önemli bir unsurdur (Bayraktar, 1989, s. 9). Ayrıca giyim seçiminde model, kumaş ve renk tercihleri yaş faktörüne göre çeşitlilik göstermektedir (Bayram, 2013, s. 34).

Giyim seçiminde yaş unsuru önemli bir etken olmakla birlikte, moda her yaş grubundan tüketiciye hitap etmektedir. Bu bakış açısına göre genç ve yaşlılar arasındaki giyim özelliklerinin benzerlik gösterdiği ifade edilmiştir (Olgaç, 2005, s. 55).

İklim

Yaşanılan bölgenin coğrafi yapısına bağlı olarak, iklim şartları insanların giyimini etkilemektedir. Kış aylarında daha çok; manto, kürk ve pelerin gibi kalın ve yünlü giysiler tercih edilirken yaz aylarında ise; ince ve pamuklu giyimler tercih edilmektedir (Olgaç, 2005, s. 55). İklim, insanın doğa şartlarından kendini koruması için giyinme ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla soğuk ve sıcak hava şartları, giyim tercihlerini etkilemiştir. Soğuk kış aylarında manto, ceket, pardösü gibi giyimler tercih edilirken, yaz aylarında ise; gömlek, tunik ve elbise gibi ince yapılı giysiler tercih edilmektedir. Aynı zamanda iklim renk tercihlerini de etkilemiştir. Kış aylarında koyu renk tercih edilirken, yaz aylarında ise açık renkli giysilerin tercih edildiği ifade edilmiştir (Bayraktar, 1989, s. 9).

Coğrafi konum ve iklim şartları, bireylerin giyim tercihlerini etkilemiştir. Örneğin; kutuplarda yaşayan toplumlar kötü hava şartlarına uygun giysiler tercih ederken, Ekvator bölgesinde yaşayan toplumlar ise; sıcak hava koşullarına göre giyim tercihlerinde bulunmuştur (Pamuk, 2002, s. 18).

Vücut yapısı

Bireyin vücut yapısı giyim tercihlerini etkilemektedir. Bu doğrultuda vücut yapısına uygun giyim tercihleri ile arzu edilen görünümü elde etmek mümkün olmaktadır. Vücut yapısı kilolu olan bireyler, omuzu bölen V yaka modelleri ve takma kollu giyimleri tercih ederken, vücut yapısı zayıf olan bireyler ise; omuzdan taşan yakalar ve düşük kollu giyimleri tercih etmektedir (Sever, 1986, s. 27). Dolayısıyla vücudun güzel ve kusurlu bölgelerini doğru tanımlayarak giyim tercihlerini oluşturmak mümkündür.

Ekonomik durum

Toplumların ekonomik yapısı yaşam kalitesini etkilediği gibi giyim tercihlerini de etkilemiştir (Molla, 2007, s. 7). Dolayısıyla ekonomik durumdaki farklılıklar kişilerin giyim seçimlerine de yansımıştır. Nitekim önemli olan imkanlar dahilinde şık ve özenli giyinmektir. Aynı zamanda, giysileri özenli kullanmak, sezon sonu indirimleri takip etmek ve var olan giysileri moda trendlerine uyarlayarak, uygun ve şık giyim mümkün olmaktadır (Bayraktar, 1989, s. 11; Sever, 1986, s. 29).

Sosyal çevre

Giysiler bireyin toplumdaki konumunu ve statüsünü aktaran temel araçlar niteliğindedir. Bu sebeple bireylerin meslekleri, toplumdaki statüleri, ilişkileri, hobileri, buldukları çevre, giyim tercihlerini etkilemektedir (Olgaç, 2005, s. 55). Aynı zamanda giyim seçimi; toplumsal değerler, psikolojik-sosyolojik eğilimler, ideoloji, cinsel kimlik, meslek, yaşam tarzı gibi faktörlerin etkisiyle oluşmaktadır (Ercivan ve Meydan, 2007, s. 76).

Moda

Giyimde moda, toplumun ortak zevkleri sonucu oluşmaktadır (Tezcan, 1983, s. 267). Moda yaşanan dönem içerisinde; gündemdeki filmler, diziler, savaşlar ve ekonomik krizler gibi faktörlerden etkilenmiştir. Bu bağlamda giyimler ve modaya uygun giyim

tarzları toplumun gündemini oluşturmaktadır (Crane, 2003, s. 42). Nitekim giyim tercihleri de bu doğrultuda şekillenmiştir.

Kadın giyiminde giyim tercihleri; bireyin yaşı, sosyal çevresi, ekonomik durumu ve modanın etkisiyle belirlenmiştir. Ayrıca kadının toplumsal hayatta rol almasıyla birlikte kadın giyimi zaman içinde farklılık göstermiştir.

2.4. Kadın Giyim Çeşitleri

Giyim, zaman içinde teknolojinin ilerlemesiyle birlikte çeşitlenmiştir. 19. yüzyılda endüstrileşme ile birlikte artan iş bölümü, gelişen teknoloji, hızlı ve ucuz üretim moda alanındaki gelişmelere katkıda bulunmuştur (Kawamura, 2005, s. 25).

Giyim tercihleri toplumun ahlak kuralları çerçevesinde ve aynı zamanda kullanılan yere ve zamana göre şekil almıştır (Bayraktar, 1989, s. 11). Giyim tercihinde kullanılan yer ve zaman kavramı ise; giyim çeşidi, modeli, kullanılan kumaş, süsleme gereçleri, uygulanan süsleme tekniği olarak ifade edilmiştir (Çağdaş, 2002, s. 3).

Kadın giyim çeşitleri, kadının bedensel yapısına uygun özellikler taşıyan, fiziksel, toplumsal ve sosyal gereksinimler ile çeşitlenen giysilerden meydana gelmektedir (Olgaç, 2005, s. 54-54).

Kadın giyimleri günlük yaşamda farklı tasarımlardan oluşmuştur. Çünkü, bireylerin sosyal hayatları ve çalışma ortamları giyim tercihlerini etkilemektedir. Dolayısıyla kadın giyimleri kullanılan yer ve zamana göre farklılık göstermiştir:

- Günlük giyim, günlük yaşamda kullanılan etek, bluz, pantolon, gömlek, t-shirt gibi giyimlerden oluşmaktadır.
- Spor giyim, vücudun hareket kabiliyetini kısıtlamayan, yapılan sporun özelliğine göre kullanılan rahat giyimlerdir.
- İş giyim, çalışma koşullarına göre farklılık gösteren bireyin ergonomik rahatlığını sağlayan giyim çeşididir.

- Fantezi giyim, balo, kokteyl, düğün gibi özel toplantılarda tercih edilen giyimlerden oluşmaktadır.
- İç giyim, farklı tasarımları içinde barındırmakla birlikte, atlet, pijama ve sabahlık gibi giyimlerden oluşmaktadır (Çağdaş, 2002, s. 4; Olgaç, 2005, s. 56).

Kadın giyim çeşitleri aynı zamanda kullanım alanlarına göre; iç giyim, dış giyim ve üst giyim olarak sınıflandırılmıştır. Araştırma sürecinde yapılan literatür taraması doğrultusunda giyim çeşitleri kadın dış ve üst giyim olarak ele alınmıştır (Bayraktar, 1989, s. 5; Curaoğlu ve diğerleri, 2012 s. 76; Çağdaş, 2002, 2; Çağlayan, 1982; Olgaç, 2005, s. 56; Pamuk, 2002, s. 26).

Çizelge.2.1. Giyim Çeşitleri

Kadın Dış Giyimi	Kadın Üst Giyimi
Manto	Ceket
Kaban	Bluz
Pardösü	Gömlek
Mont	Elbise
Anorak	Yelek
Trençkot	Kazak
Pelerin	Hırka
Panço	T- shirt

2.4.1. Kadın dış giyimi

Dış giyimler daha çok sonbahar ve kış aylarında tercih edilmektedir. Aynı zamanda moda, çevre, yaş, iklim, ekonomik durum ve kumaş özelliğine göre farklılık göstermektedir. Kadın dış giyiminde kullanılan; manto/kaban, pardösü, mont, trençkot/anorak, pelerin/panço olarak ele alınmış ve açıklanmıştır.

Manto/kaban; soğuk hava şartlarından korunmak amacıyla çeşitli kalın kumaşlardan yapılan dış giyim parçasıdır. Etek boyu kalça ile diz arasında farklılık göstermektedir (Maraba, 2014, s. 40).

Pardösü; çeşitli boy uzunluğu bulunan dış giyim parçasıdır.

Mont; boyu bel hattının üstünde olan, aynı zamanda yakalı ya da yakasız kullanım imkanı sağlayan, genellikle fermuarla kapanan dış giyim parçasıdır (Curaoğlu ve diğerleri, 2012, s. 35).

Trençkot/anorak, sonbahar aylarında tercih edilen dış giyim çeşididir. Aynı zamanda dikiminde su geçirmez, dayanıklı pamuklu kumaşlar tercih edilmekle birlikte model boyu tasarıma göre farklılık göstermektedir (Ambrose ve Harris, 2012, s. 256).

Pelerin, omuzlardan aşağıya doğru inen, tercihen kapüşonlu da olabilen giysi çeşididir. Panço, baş ve kollar için bir geçiş yeri olan tek kat kumaştan oluşan bir dış giyim parçasıdır (Ambrose ve Harris, 2012, s. 200).

Kadın dış giyim çeşitleri daha çok iklim şartlarına göre değişiklik göstermektedir. Dış giyim tasarımları farklı model ve boylarda tercih edilmektedir.

2.4.2. Kadın üst giyimi

Üst giyim, iç giyimin üstüne giyilmektedir. Tercih edilen üst giyim kullanım alanlarına göre farklılık göstermektedir. Aşağıda kadın üst giyiminde kullanılan giysi çeşitleri:

Ceket; takım elbisenin bir parçasını oluşturduğu gibi aynı zamanda ayrı olarak da kullanılmaktadır (Ambrose ve Harris, 2012, s. 65).

Bluz; vücudun beden kısmını örten giyim parçasıdır. Genellikle ince kumaştan yapılmaktadır (Baş, 2011, s. 84). Model özelliğine göre farklı uzunluklarda kullanılmakla birlikte, diğer üst giyim çeşitlerine göre el işçiliği oldukça fazladır (Curaoğlu ve diğerleri, 2013, s. 41).

Gömlek; vücudun üst kısmına giyilen kollu veya yarım kollu olarak kullanılan, yakalı giyim çeşidi olarak tanımlanmıştır (TDK). Aynı zamanda vücuda oturan veya bol kesimli modelleri bulunmakla birlikte, tasarımında pamuklu kumaşlar tercih edilmektedir (Çağdaş, 2002, s. 6).

Elbise; model özelliği ve kullanım yerine göre farklılık göstermektedir. Elbise boyu moda göre değişkenlik gösterdiği gibi üretiminde kot, jarse, poplin gibi ince yapılı kumaşlar tercih edilmektedir (Koca ve Koç, 2008, s. 10).

Yelek; kolsuz üst giyim parçası olarak tanımlanmıştır (Ambrose ve Harris, 2012, s. 268).

Hırka-kazak; kış aylarında tercih edilen giyim çeşididir. Farklı örme teknikleri ile üretilmekle birlikte günün modasına göre tasarımları değişiklik göstermektedir. Genellikle yün, pamuk, sentetik elyaf gibi malzemelerden üretilmektedir (Curaoğlu ve diğerleri, 2012, s. 40).

T- shirt; genel olarak yaz aylarında tercih edilmektedir. Aynı zamanda farklı model ve çeşitleri de bulunmaktadır (Curaoğlu ve diğerleri, 2012, s. 42).

Kadın üst giyim çeşitleri kullanım alanlarına ve mevsim özelliklerine göre farklılık göstermektedir.

2.5. Kadın Giyiminde Yaka Formları

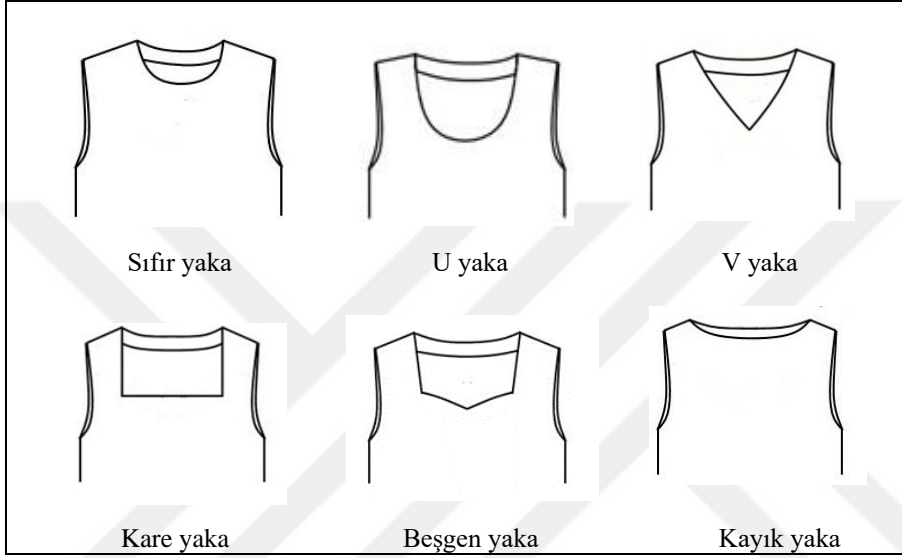
Giyimin kullanımını kolaylaştıran, bedenle beraber veya bedenden ayrı olarak hazırlanan, model özelliğine göre boyun çevresini saran ve estetik form veren parçaya yaka denilmektedir (Baş, 2011, s. 88).

Kadın giyiminde yaka, farklı şekil ve ölçüde kullanılarak tasarımın stilini değiştirebilmektedir. Tasarımlarda sık kullanılan yaka modelleri; hakim yaka, gömlek yaka, bahriye yaka ve erkek yaka olarak ifade edilmiştir (Fischer, 2018, s. 44). Aynı zamanda tasarımda yaka, süsleme amacıyla da kullanılmaktadır. Yaka modeli seçiminde kumaşın cinsi, model ve vücut özelliği dikkate alınmaktadır (Baş, 2011, s. 88).

Tasarımda yakanın işlevselliğinin yanı sıra görsel özelliği de dikkat çekmektedir. Farklı malzeme veya kumaştan da oluşturulabilen yaka, birkaç temel yaka modelinden meydana gelmiştir (Baş, 2011, s. 88; Bayraktar, 1989, s.122; Çağdaş, 2002, s. 22-24; Fischer, 2018, s. 44; Koca ve Koç, 2008, s.80; Olgaç, 2005, s. 174; Shoben ve Ward, 1995, s. 92). Araştırmada yaka çeşitleri dört gruba ayrılmıştır. Belirlenen yaka çeşitleri; oyuntulu yakalar, bedene takılan yakalar, röverli yakalar ve bedenden çıkan yakalardır. Bu yakalara ait açıklamalar aşağıda sunulmuştur:

Oyuntulu yakalar

Bedenin yaka oyuntusunun farklı şekillerde oyulması ile meydana gelen yaka formudur. Genel olarak, bluz, elbise, döpiyes, ceket, gömlek gibi tasarımlarda tercih edilmektedir (Koca ve Koç, 2008, s. 80). Oyuntulu yakalar; sıfır yaka, “U” yaka, “V” yaka, kare yaka, beşgen yaka ve kayık yaka olarak literatürde geçmektedir.

Şekil.2.2. Oyuntulu Yaka Formları

Oyuntulu yakalar literatürde beden üzerinde şekil verilen yakalar olarak da tanımlanmıştır. Dolayısıyla degaje yaka da oyuntulu yakalar grubunda yer almaktadır. Aynı zamanda yakanın çevresine pili, volan ve fıfır ilave edilerek farklı bir yaka görünümü elde etmek mümkündür.

Bedene takılan yakalar

Bedenden ayrı olarak hazırlanıp yaka formu model özelliğine göre değişkenlik gösteren, farklı yöntemler kullanılarak yaka oyuntusuna takılan yakalar olarak ifade edilmiştir (Bayraktar, 1989, s. 122; Koca ve Koç, 2008, s. 99). Bedene takılan yakalar; ayaklı yaka, bebe yaka, şömizye yaka, hâkim yaka, bahriye yaka, bağ yaka ve kapüşon yaka, olarak bilinmektedir.

Şekil.2.3. Bedene Takılan Yaka Formları

Gömlek yaka, İngiltere’de polo maçında giyilen formanın, yakasının rüzgarda savrulmasını engellemek amacıyla, düğme ile birleştirilmesi sonucu ortaya çıkmıştır (Fischer, 2018, s. 49).

Şömizye yaka, erkek gömleğinin kadın giyiminde taklit edilmesi sonucu ortaya çıkmıştır (Fogg, 2014, s. 557). Bebe yaka, genel olarak çocuk giyimlerinde kullanıldığı için bu isimle anılmıştır. Aynı zamanda bebe yaka, kadın giyiminde dış ve üst giyimde kullanıldıkları gibi iç giyimde de kullanımları mevcuttur (Koca ve Koç, 2008, s. 113; Fogg, 2014, s. 554).

Hakim yaka, boyun çevresini saran özelliği ile dik yaka olarak da literatürde yer almıştır. Genel olarak dış ve üst giyimde sıklıkla tercih edilmektedir (Koca ve Koç, 2008, s. 121).

Bahriye yaka, isminden anlaşılacağı üzere deniz birliklerinin giyimlerinden esinlenerek oluşturulmuş yaka formudur. Bağ yaka, bağlanma özelliğine göre farklı isimlerle de anılmaktadır. Genel olarak üst giyimde tercih edilmektedir.

Bedene takılan yakalar, biçimsel ve görsel olarak birbirinden ayrılmaktadır. Gömlek yakanın yaka genişliği moda ve model özelliğine göre çeşitlilik göstermektedir. Aynı zamanda farklı görselleri de literatürde mevcuttur. Bebe yakanın, yaka genişliği tasarımlarda değişkenlik göstermektedir. Şömizye yaka, hakim yaka ve bahriye yakanın, yaka genişlikleri kadın giyim modasına göre değişmektedir. Bağ yaka ise; kadın giyiminde görsel olarak ayrılmakta ve kullanımı farklılık göstermektedir.

Röverli yakalar

Genel olarak; erkek yaka ve şal yaka olarak da bilinmektedir. Aynı zamanda temel modeller üzerinden farklı şekillerde tasarımları mevcuttur (Olgaç, 2005, s. 174).

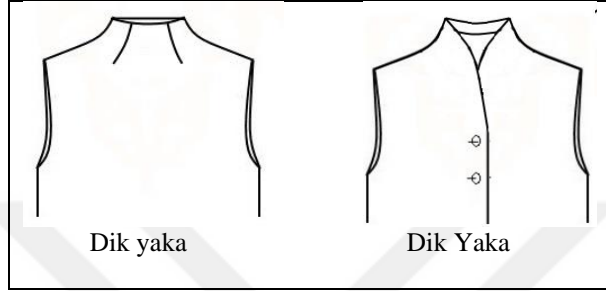
Şekil.2.4. Röverli Yaka Formları

Röver'in Türkçe karşılığı devrik olarak ifade edilmiştir (TDK). Dolayısıyla yakaların beden üzerine yatık biçimde olduğu (Bkz. Şekil 2.3) görülmektedir. Röverli yakaların biçimsel olarak farklı çeşitleri de bulunmaktadır.

Erkek yaka ve şal yaka, röver hattının beden üzerine dönmesi ile oluşmaktadır. Aynı zamanda erkek yaka görünümünde kesik bir hat bulunurken (Bkz. Şekil 2.3) şal yaka ise bütün bir şekilde meydana gelmektedir. Bununla birlikte moda trendlerinin etkisi ile yaka genişlikleri değişebilmektedir (Koca ve Koç, 2008, s. 132).

Bedenden çıkan yakalar

Bedenden çıkan yakalar, yaka formu beden kalıbı üzerine çizilerek, bedenle beraber kesilmektedir (Bayraktar, 1989, s. 122). Model özelliğine göre farklı tasarımları da bulunmaktadır. Aynı zamanda tasarımlar, kumaş ve trend özelliklerine göre çeşitlilik göstermektedir.

Şekil.2.5. Bedenden Çıkan Yaka Formları

2.6. Kadın Giyiminde Kapama Teknikleri

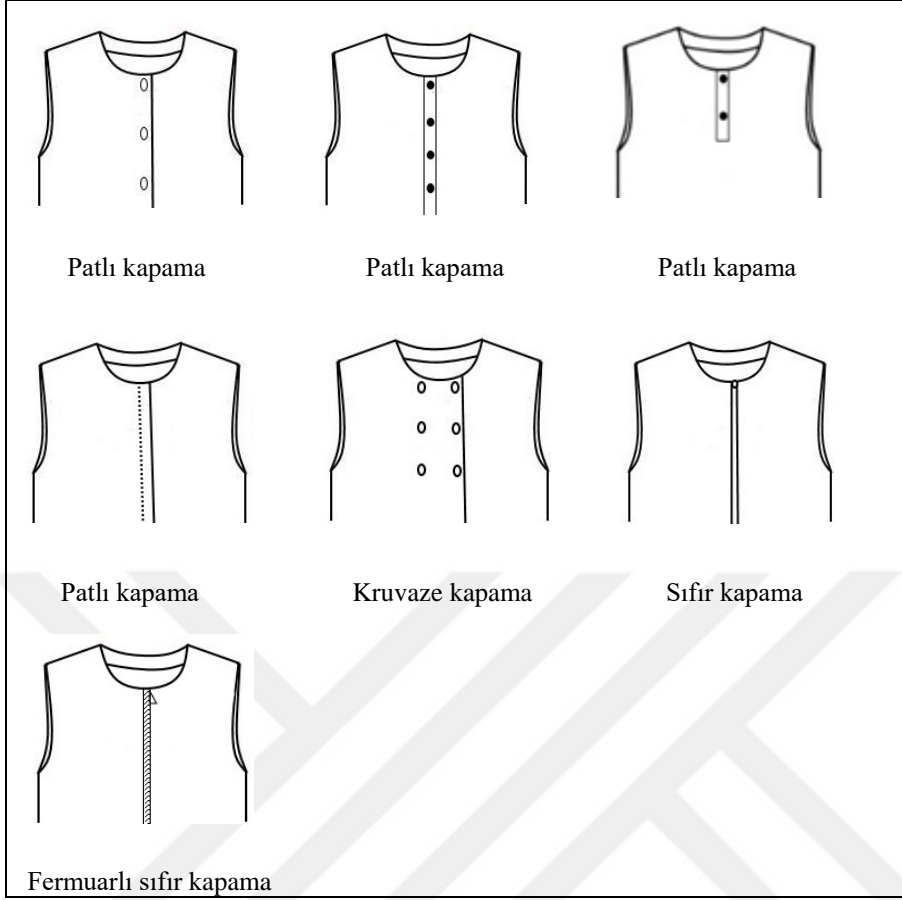
Tasarımların kullanımını kolaylaştırmak, aynı zamanda model özelliği kazandırmak ve süslemek amacıyla; ön ortası, arka ortası, omuz, yan dikiş, yırtmaç vb. açıklığın üst üste kapanacak veya karşılıklı gelecek şekilde kapatılmasına, giyim kapaması olarak yorumlanmıştır (Çağdaş, 2002, s. 5; Koca ve Koç, 2008, s. 48).

Kadın giyiminde kapama teknikleri; patlı kapama, kruvaze kapma ve sıfır kapama olarak bilinmektedir.

Patlı kapama tekniği; düz pat, gizli pat ve yarım pat şeklinde kullanımları mevcuttur (Koca ve Koç, 2008, s. 48). Kruvaze kapama tekniği ise, çift sıra düğmeli olarak tanımlanmaktadır.

Sıfır kapama tekniği kullanılan malzemeye göre sınıflandırılmaktadır. Kapama tekniğinde sık olarak kullanılan malzemeler ise; fermuar, birit, agraf olarak tanımlanmıştır (Shoben ve Ward, 1995, s. 178).

Kadın giyiminde kapama tekniği belirlenirken, moda, giyim çeşidi, vücut özelliği, model özelliği ve kumaş özelliği gibi etkenlere dikkat edilmektedir.

Şekil.2.6. Kapama Teknikleri

Kadın giyiminde kapama tekniklerinde kullanılan malzemeler tasarımda bütünlük oluşturmak ve kullanımı kolaylaştırmak adına önemli görülmektedir. Nitekim tasarımda kullanılan malzemeler giyim çeşitlerine ve kullanım alanına göre farklılık göstermektedir. Kapama tekniklerinde kullanılan malzemeler; düğme, fermuar, kuş gözü, fermejüp, kopça, velcro bant, toka, kemer ve birit olarak bilinmektedir.

Düğme, fonksiyonel kullanımının yanı sıra süs amacı ile tasarımlarda kullanılmaktadır. Ahşap, metal, plastik, inci, gibi modelleri bulunmakla birlikte moda göre değişiklik göstermektedir (Ambrose ve Harris, 2012, s. 92; Coles, 1995, s. 99).

Fermuar, kadın giyiminde sıfır kapama tekniğinde tercih edilen kapama malzemesidir. Özellikle ceket, mont, gibi spor giyimde tercih edilmekle birlikte model özelliğine göre bluz ve elbisede de kullanılmaktadır.

Kuş gözü, kapama tekniğinde kullanılan malzeme olmasının yanı sıra süsleme amacıyla da kullanılmaktadır.

Fermejüp, tasarımların kapamasını sağlamak amacıyla farklı materyaller ile oluşan kapama malzemesidir. Kadın dış ve spor giyiminde tercih edilmektedir (Koca ve Koç, 2006, s. 174).

Velcro bant, kapatılmak istenen alanın üzerine bant şeklinde ya da farklı şekillerde tutturulabilmektedir (Coles, 1995, s. 101-103). Toka, kemer ve birit gibi kapama tekniği malzemeleri farklı materyaller ile kullanılmaktadır.

Kadın giyiminde kapama tekniklerinde kullanılan malzemeler çeşitlilik göstermektedir. Aynı zamanda kullanılan malzemeler kapama özelliğinin yanı sıra süsleme amacıyla da kullanılmaktadır.

2.7. Kadın Giyiminde Yaka Formları ve Kapama Tekniklerinin Önemi

Kadın giyiminde yaka, tasarımın işlevselliğini kolaylaştırmak adına önemli bir giyim bileşenidir. Bu sebeple geçmişten günümüze kadar çeşitli etkenlere bağlı kalarak, kadın giyiminde farklı model özellikleri kazanmıştır (Baş, 2011, s. 88).

Yaka, model özelliği ve kullanım yerine göre değişkenlik göstermektedir. Bununla birlikte temel modeller üzerinden şekillenen yakaların farklı çeşitleri de bulunmaktadır. Moda tarihi kaynaklarında yakanın modeli ve kullanımı farklı ele alınmıştır.

Rönesans döneminde ceket ve gömleğin yakasını kirden korumak amacıyla oluşturulan ruff yakalar, zaman içinde kadınların statü sembolü haline gelmiştir (Ok, 2006, s. 65). Aynı zamanda 17. yüzyılda İngiltere’de ruff yaka geniş yaka formuna dönüşerek kullanılmıştır (Fogg, 2014, s. 57). Giyimde yaka kullanımı ilk olarak bir ihtiyaç iken zaman içinde hiyerarşiye göre şekil almış ve farklı yaka modelleri ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla kadın giyiminde yaka, kullanım yeri ve modaya göre şekillenmiştir.

19. yüzyılda giyimlerdeki yaka açıklığı artmış ve bunun sonucunda omuzları kapatmak için Bertha Yaka ortaya çıkmıştır (Cole ve Deihl, 2015, s. 24). Bertha yaka, omuzları ve yaka dekoltesini kapatacak genişlikte olup aynı zamanda rahibe yaka olarak da bilinmektedir (Fogg, 2014, s. 554).

19. yüzyılın sonlarına doğru kadın giyiminde yaka formları değişerek hakim yaka formuna dönüşmüştür. Bu bağlamda yakalar hakim yaka formu olmakla birlikte ruff yaka etkilerini de devam ettirmiştir (Fischel ve diğerleri, 2012, s. 206). Modanın değişimi ve yeniliği kadın giyimini etkilemiştir. Dolayısıyla kadın giyiminde yaka 17. yüzyılda gösteriş, 19. yüzyılda daha çok sadelik kavramına göre şekil almıştır.

20. yüzyıl, Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarının sonuçlarını kapsamaktadır. Savaş sonrası azalan erkek nüfusunun sonucunda kadınlar, erkeklerin yapmış olduğu mesleklerde aktif olarak yer almış ve sosyal hayattaki konumları değişmiştir. Üniformayı andıran giyim çeşitleri yaygınlık kazanmış ve giysi yakaları erkek yaka görüntüsüne dönüşmüştür (Pamuk, 2009, s. 18; Fischer ve diğerleri, 2012, s. 238). Ülkelerin siyaset hayatında yaşanan gelişmeler, bireylerin giyimlerini de etkilemektedir. Örneğin, 1950'li yıllarda Çin Halk Cumhuriyeti kurulmuş ve sonrasında Mao yakalar yaygınlık kazanmıştır (Ambrose ve Harris, 2012, s. 265).

Giyimde kapama tekniği estetik görünümü önemli ölçüde etkilemektedir. Çünkü kapama teknikleri süsleme özellikleri ile tasarımda önemli bir etkiye sahiptir. Aynı zamanda tasarımın kullanımını kolaylaştırmasının yansısı tasarıma açık ve kapalı kullanım imkanı sağlamaktadır (Koca ve Koç, 2008, s. 48).

Kadın giyiminde yaka ve kapama tekniğinin uyumu, giyimde bütünlüğü sağlamak adına önemli görülmektedir. Dolayısıyla kadın giyiminde yaka, tasarımın kullanımını kolaylaştırarak bireylere estetik bir görünüm kazandırırken, tercih edilen kapama tekniği ise tasarımda görsellik sağlayarak bütünlük oluşturmaktadır.

Kadın giyiminde yaka modelleri zaman içerisinde değişime uğrayarak bugünkü görünümüne zemin oluşturmuştur. Örneğin 19. yüzyılda Bertha yakanın biçimi, şal yaka ve bahriye yakayı anımsatmaktadır. Ruff yaka zaman içinde yerini hakim yakaya bırakmıştır. Aynı zamanda modanın etkisiyle de farklı yaka formları ortaya

çıkıştır. Dolayısıyla kadın giyiminde yaka, zaman içinde farklı biçim ve formlara girerek günümüzdeki temel yaka çeşitlerinin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

2.8. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde çalışmanın konusu ile ilgili daha önce yapılmış araştırmalar genel çerçeveleri ile özetlenmiştir.

Eğın (1987) “Basında Tekstil Reklamlarının İçerik ve Biçim Analizi” konulu yüksek lisans tez çalışmasında; reklam yapımcılarının, tekstil ürünlerinin tanıtımında biçim ve içeriğini nasıl oluşturdukları ve bu konuda tanıtılan ürünler ile ilgili genel anlamda tutarlılığın olup olmadığı gözlemek amaçlanmıştır. Araştırmada tekstil firmalarının en çok reklam verdiği gazetede yayınlanan yünlü giysilik kumaşlar incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda reklam konusunda özensiz davranıldığı aynı zamanda reklamlarında ortak söylemlerin bulunduğu tespit edilmiştir.

İşbilen (1995) “20. Yüzyıl Süresince Kadın Giysi Kalıplarının Uğradığı Form Değişikliği ve Nedenleri Üzerine Bir Araştırma” konulu çalışmasında kadın giyimi; elbise, etek, bluz, ceket olarak sınırlandırmıştır. Araştırmada 1900’lü yılından itibaren modanın gelişimini gösteren literatür taraması sonucu, moda dergileri, kataloglara ait giysi modeli elde edilmiştir. Yığından tesadüfi yöntem ile seçim yapılarak bin adet kadın giysi modeli seçilmiştir. Seçilen modeller araştırmacının geliştirmiş olduğu ölçü formu ile değerlendirmeye alınmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda onar yıllık periyotlar halinde incelenen verilerin yıllar arasındaki değişimi ortaya konmuş ve sonuç olarak; ceket, bluz ve elbise kollarının boyları karşılaştırıldığında değişim oranlarının birbirine benzer olduğu saptanmıştır. Aynı zamanda araştırmada ceket boyunun etek boyuna oranla daha sık değiştiği gözlemlenmiştir.

Yapar (1999) “Fransa ve Türkiye’de Dergicilik Olgusu ve Kadın Dergilerinin Karşılaştırılması” konulu çalışmasında dergicilik olgusuna değinerek Türkiye ve Fransa’daki dergi okuyan bireylerin okuma oranları karşılaştırılmıştır. Türkiye’de dergi okuyan bireylerin Fransa’ya nazaran daha az sayıda olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun nedenleri ise; bireylerin kimlik sorunu ve bilgi eksikliğinden aynı zamanda

dergi dağıtımından kaynaklandığına değinilmiştir. Ülkeler arasında ortak nokta olarak her iki ülkede yayınlanan dergilerin ana teması moda olduğu vurgulanmıştır. Sonuç olarak Türkiye’de yapılan anket çalışması sonucunda kadın okurların moda dergilerini düzenli bir şekilde okumadığı, fakat eğitim düzeyi yüksek kadınların düzenli bir şekilde moda dergilerini takip ettiği sonucuna varılmıştır.

Belek (2009) “On Altıncı Yüzyıl Avrupa Kadın Giysisi Kol Formları ve Alternatif Yeni Tasarımlar” konulu araştırmasında, giyside kolun önemine değinerek kadın giysisi kol formları detaylı bir şekilde incelenmiştir. Araştırmada dönemi yansıtan giysi kolları görsel olarak değerlendirilmiş daha sonra giysi kollarının kalıp ve dikiş uygulamaları yapılmıştır. Uygulamada 16. yüzyıl Avrupa kadın giysi kollarının bedenden ayrı bir şekilde tasarlandığı görülmüştür. Sonuç olarak bu kullanım fikri özgün tasarımlara temel oluşturmuş ve yeni giysi kol uygulamaları bedenden ayrı bir aksesuar gibi tasarlanmıştır.

Sophie (2012) “Harper’s Bazaar Dergisinde Trend Analizi” konulu makalesinde moda trendlerinin başlık modellemesi, Mallet yazılımı kullanılarak yapılmıştır. Mallet yazılımı bir metin üzerinde başlık dağılımı yaparak tanımlı kelimeler üzerinden sonuç çıkartmaktadır. Derginin 1860-1899 yıllarında yayınlanan sayıları kullanılmış ve dergide süreli olarak çıkan New York için moda adlı makalesi Mallet yazılımıyla analiz edilmiştir. Bunun sonucunda her birinde dört tanımlayıcı kelime bulunan yirmi başlık ortaya konmuştur. Analiz edilen başlıkların dağılımının yıllara göre grafiği çıkarılmış ve en çok tekrar eden başlıklar gösterilmiştir. Aynı zamanda bu başlıklar moda trendlerini gösteren geniş ölçekli terimlerden meydana gelmektedir. İncelenen yıllar arasında modanın değişimiyle birlikte tanımlanan başlık sayıları da bu oranda değişmiştir. Bunun sonucunda ise araştırma tamamlanamamakla birlikte doğru sonuçlar elde edebilmek için kapsamlı bir başlık analizinin yapılması sonucuna varılmıştır.

Taştepe (2014) “Moda Fotoğraflarındaki Giysi İmgelerinin Tüketiciler Tarafından Algılanmasına Yönelik Göstergibilimsel Bir Araştırma” konulu çalışmasında; Elle dergisinden on adet fotoğraf belirlenip araştırmacının oluşturmuş olduğu gözlem formu neticesinde moda fotoğrafları göstergibilimsel olarak Roland Bathes’in

gösterge bilim kuramı ile incelenmiştir. İncelenen moda fotoğraflarında fotoğrafçılık tekniklerinin etkili biçimde kullanıldığı ve aynı zamanda moda fotoğraflarında beden duruşunun genel olarak cinselliği ön plana çıkardığı vurgulanmıştır. Aynı zamanda araştırmada incelenen moda fotoğraflarının bireylerin tüketim isteğini arttırarak lüks yaşama özendirme isteğinin amaçlandığı sonucuna varılmıştır.

Ok (2016) “Rönesans Dönemi Ruff Yakanın Günümüz Modasına Yansımaları” konulu araştırmasında, Ruff yakanın Rönesans dönemindeki gelişimi detaylı olarak ele alınmıştır. Araştırma, Balenciaga, Alexander Mc Queen, Giambattista Valli, Georges Hobeika, Chanel, Amato by Furne One, Giles, Juliana Jabour’ın 2010-2015 moda koleksiyonları ile sınırlandırılmıştır. Moda koleksiyonları, Rönesans dönemine ait tarihsel formlarıyla incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda ruff yakanın klasik formundan uzaklaşmadan modernize edilerek trendleri yansıtan giysilerle kombinlendiği görülmüştür.

Solak (2017) “Giysi Tasarımında Modüler Materyal Geliştirme (Yaka Örneği)” konulu araştırması uygulamalı bir yöntem içermektedir. Bu süreç içerisinde farklı denemeler gerçekleştirilmiştir. Uygulamanın kolay yapılabilmesi için ½ ölçekli prova mankeni kullanılmıştır. Aynı zamanda giysilere modüler özellik kazandırmak için kullanılan prova mankeni üzerinde; demir tozu, mıknatıs plaka, mıknatıs gibi manyetik malzemeler denenmiş ve mıknatıs uygulama için uygun görülmüştür. Kullanılan malzemenin en ve genişlik ölçüleri belirlenerek prova mankeninde beden hatları üzerine sabitlenmiştir. Modüler materyalde kullanılmak için kalıp parçaları farklı malzemeler ile hazırlanmış ve araştırma için hareket esnekliği sağlayan keçe kumaşı uygun görülmüştür. Bu doğrultuda prova mankeni üzerinde farklı yaka türleri kalıp özellikleri dikkate alınarak modüler bir şekilde uygulanmıştır.

İlgili araştırmalar incelendiğinde; kadın giyiminin uğradığı form değişikliği, kadın giyim ürünlerinin görsel yayınlarda farklı ele alınması, kadın giyim parçası olan kol ve yakanın geçmişten bugüne değin değişimi ve yakanın modüler kullanımı gibi bazı araştırmalara yukarıda yer verilmiştir. İncelenen araştırmalarda, kadın giyimi, yaka ve kadın giyiminin görsel yayınlarda ele alınması, çalışmanın literatürünü destekler nitelikte olduğu görülmüştür.

3. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, araştırmanın evreni ve örnekleme, verileri toplama yöntemi ve toplanan verilerin analizi yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, (Harper's Bazaar dergisinde) 2005-2011 yılları arasında kadın dış ve üst giyimde tercih edilen yaka modellerini incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır.

Doküman inceleme; kütüphanelerde, müzelerde, özel resmi kurum ve kuruluşlarda vb. yerlerde muhafaza edilen belge, dosya, doküman gibi kaynakların künyelerini saptayarak, içerdikleri bilgiler yardımıyla gerçeklerin ortaya çıkarılması ve üzerinde durulan olayın aydınlatılmasıdır (Arıkan, 2011, s. 53).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, moda dergisinde 2005-2011 yılları arasında yer alan kadın dış ve üst giyim çeşitlerini kapsamaktadır. Araştırmanın örneklemini ise; moda dergisinde 2005-2011 yılları arasında kadın dış ve üst giyim yaka formu olan 1510 adet moda fotoğrafı oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Yöntemi

Araştırma da verilerin toplanması için literatür taraması yapılarak, ilgili kaynaklar incelenmiş, inceleme sonucu uzman kişilerin görüşleri dahilinde veri toplamı aracı olarak gözlem formu oluşturulmuştur. Aynı zamanda araştırma, süreli yayın içerdiğinden sahaflar, kütüphaneler araştırılmış ve sonuç olarak Milli Kütüphane de süreli yayınlar bölümünde bulunan Harper's Bazaar moda dergisi 2005-2011 yılları arasında incelenmiştir.

Çizelge.3.1. Dergi Yılına Dair Bulgular (n=1510)

Derginin Yılı	f	%
2005	226	15,0
2006	260	17,2
2007	216	14,3
2008	181	12,0
2009	122	8,1
2010	252	16,7
2011	253	16,8
Total	1510	100,0

Moda dergisinde kadın dış ve üst giyim yaka modellerinin yıllara göre dağılımı incelendiğinde; 2005 yılında 226 adet, 2006 yılında 260 adet, 2007 yılında 216 adet, 2008 yılında 181 adet, 2009 yılında 122 adet, 2010 yılında 252 adet ve 2011 yılında 253 adet dergi incelenmiştir.

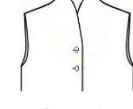
Çizelge.3.2. Gözlem Formu

		Dergi Bilgileri						
1.	Derginin yılı	a) 2005	b) 2006	c) 2007	d) 2008	e) 2009	f) 2010	g) 2011
2.	Derginin sayısı	a) Ocak	b) Şubat	c) Mart	d) Nisan	e) Mayıs	f) Haziran	
		g) Temmuz	h) Ağustos	ı) Eylül	i) Ekim	j) Kasım	k) Aralık	
		Giyim Özellikleri						
3.	Dış giyim çeşidi	a) Manto/kaban	b) Pardösü	c) Pelerin/Panço		d) Trençkot/Anorak	e) Mont	
4.	Üst giyim çeşidi	a) Elbise	b) Bluz	c) Gömlek		d) Ceket		
		f) Hırka/Kazak	g) Yelek	h) T-shirt				
		Yaka Formları ve Kapama Teknikleri						
5.	Oyuntulu yakalar	a) Sıfır yaka	b) U yaka	c) V yaka		d) Kare yaka		
		e) Oval yaka	f) Diğer...					
6.	Bedene Takılan Yakalar	a) Ayaklı yaka	b) Şömizye yaka	c) Bebe yaka		d) Hakim yaka		
		f) Bağ yaka	g) Bahriye yaka	h) Kapüşon yaka				
7.	Röverli yakalar	a) Erkek yaka	b) Şal yaka					
8.	Bedenden çıkan yakalar	a) Dik yaka						
9.	Kapama Tekniği	a) Patlı kapama	b) Kruvaze kapama	c) Uç uca kapama		d) Diğer...		
10.	Malzeme	a) Düğme	b) Fermuar	c) Fermejüp		d) Agraf	e) Toka	
		f) Kemer	g) Kuş gözü	h) Birit		ı) Diğer...		

Araştırmanın kapsamında Harper's Bazaar moda dergisinde 2005-2011 yılları arasında; derginin sayıları, kadın dış ve üst giyim özellikleri, yaka formları ve kapama teknikleri incelemeye alınmıştır.

Araştırmada giyim özellikleri, dış giyim çeşidi, üst giyim çeşidini içermektedir. Dış giyim çeşidi; manto/kaban, pardösü, pelerin/panço, trençkot/anorak ve mont olarak değerlendirilmiştir. Üst giyim çeşidi, bluz, gömlek, ceket, elbise, kazak/hırka t-shirt ve yelek, olarak incelemeye alınmıştır.

Araştırmada yaka formları ve kapama teknikleri; yaka çeşitleri, kapama teknikleri ve kapama tekniklerinde kullanılan malzemeleri kapsamaktadır. Araştırmada yapılan literatür taraması sonucu giyimlerin yaka çeşitleri; oyuntulu yakalar, bedene takılan yakalar, röverli yakalar ve bedenden çıkan yakalar olarak incelenmiştir.

Oyuntulu Yakalar					
	Sıfır Yaka	U yaka	V yaka	Kare Yaka	Kayık yaka
Bedene Takılan Yakalar					
	Ayaklı yaka	Şömizye yaka	Bebe Yaka	Hakim yaka	
					
	Bağ yaka	Bahriye yaka	Kapüşon yaka		
Röverli Yakalar					
	Erkek yaka	Şal yaka			
Bedenden Çıkan Yakalar					
	Dik yaka	Dik yaka			

Şekil.3.1. Yaka Formları

Oyuntulu yakalar, sıfır yaka, U yaka, V yaka, kare yaka, oval yaka ve diğer seçeneği olarak belirlenmiştir. Diğer seçeneği, degaje yaka ve beşgen yaka olarak tespit edilmiştir. Bedene takılan yakalar; ayaklı yaka, şömizye yaka, bebe yaka, hakim

yaka, bağ yaka, bahriye yaka, kapüşon yaka olarak ifade edilmiştir. Röverli yakalar literatürde farklı formlarda ele alınmıştır. Araştırmada incelenen moda fotoğraflarında röverli yakalar erkek yaka ve şal yaka olarak belirlenmiştir. Bedenden çıkan yakalar ise; dik yaka olarak sınırlı tutulmuştur.

Araştırmada yapılan literatür taraması sonucu kapama teknikleri; patlı kapama, kruvaze kapama, sıfır kapama ve kapaması yok seçeneği ile sınırlı tutulmuştur.

Patlı Kapama	 Patlı kapama	 Patlı kapama
	 Patlı kapama	 Patlı kapama
Kruvaze Kapama	 Kruvaze kapama	
Sıfır Kapama	 Sıfır kapama	 Fermuarlı sıfır kapama

Şekil.3.2. Kapama Teknikleri

Araştırmada kapamada kullanılan malzemeler ise; düğme, fermuar, kemer, fermejüp, agraf, toka, birit, kuş gözü olarak belirlenmiştir. Diğer seçeneği ise kapamada malzeme kullanılmayan giyim çeşitlerini ifade etmektedir.

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmada veri analizinde dergi bilgileri, giyim özellikleri, yaka formları ve kapama tekniklerini oluşturan veriler gözlem formu ile incelenmiş, sayı ve yüzdelik değerler üzerinde istatistiksel analizler yapılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine dayalı olarak hazırlanan bulgular analiz edilmiş ve bu bulgular ışığında sonuçlar yorumlanmıştır.

Araştırmada, 2005-2011 yılları arasında kadın dış ve üst giyimde tercih edilen yaka modellerini Harper's Bazaar dergisinde inceleyerek belirlenen yıllar arasındaki farklılıkları tespit etmek amaçlanmıştır. Hazırlanan gözlem formuna ilişkin elde edilen bulgular aşağıda yer alan tablolarda sunulmuştur.

4.1. Dergi Bilgilerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde moda dergisinde incelenen kadın dış ve üst giyim yaka modellerinin dergi sayısına göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Çizelge.4.1. Dergi Sayısına Ait Bulgular (n=1510)

Derginin Sayısı	f	%
Ocak	123	8,1
Şubat	115	7,6
Mart	146	9,7
Nisan	156	10,3
Mayıs	112	7,4
Haziran	57	3,8
Temmuz	59	3,9
Ağustos	143	9,5
Eylül	172	11,4
Ekim	169	11,2
Kasım	158	10,5
Aralık	100	6,6
Toplam	1510	100,0

Araştırmada dergi sayısına ait dağılımlara bakıldığında; incelenen giyimlerin çoğunluğunun %11,4'nün Eylül, %11,2'sinin Ekim, %10,5'nin Kasım ve %10,3'nün Nisan sayısında olduğu saptanmıştır. Araştırmada incelenen giyimlerin az olduğu dergi sayıları ise, %3,8'nin Haziran, %3,9'nun Temmuz sayısında olduğu tespit edilmiştir.

Dergi sayısına ait bulgularda kış ve yaz aylarında incelenen giyimlerin dağılımı farklılık göstermektedir. Çünkü sonbahar ayları olan Eylül, Ekim ve Kasım ayları mevsim geçişleri sebebiyle farklı giyim çeşitlerini kullanma imkanı sunmaktadır. Bu araştırmada; incelenen derginin yaz aylarına ait sayılarında plaj giyimlerinde yoğunluk olduğundan, kadın dış ve üst giyim oranlarının azaldığı ifade edilebilir.

4.2. Giyim Özelliklerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde incelenen moda dergisinde giyim özellikleri olan; kadın dış ve üst giyim çeşidine ait bilgiler tablolar da yer almaktadır.

Çizelge.4.2. Kadın Giyim Özelliklerine Dair Dağılımlar

	Seçenekler	f	%
Dış Giyim	Manto/Kaban	205	13,6
	Pardösü	16	1,1
	Pelerin/Panço	18	1,2
	Trençkot/Anorak	132	8,7
	Mont	20	1,3
	Toplam	391	25,9
Üst Giyim	Elbise	147	9,7
	Bluz	100	4,3
	Gömlek	144	9,5
	Ceket	498	33,0
	Hırka/Kazak	100	6,6
	Yelek	65	4,3
	T-Shirt	32	2,1
	Toplam	1119	74,1
Genel Toplam	1510	100,0	

Araştırmada giyim çeşidine dair dağılımlara bakıldığında; %25,9'nun dış giyim, %74,1'nin üst giyim çeşidi olduğu tespit edilmiştir. Dış giyimde en yüksek sonuçlar %13,6'lık oranla manto/kaban, en az giyim çeşidi ise %1,1'lik oranla pardösü olduğu belirlenmiştir. Üst giyimde en yüksek giyim çeşidi %33'lük oran ile ceket ve en az incelenen giyim çeşidi ise %2,1'lik oran ile t-shirt olduğu sonucuna varılmıştır.

4.3. Yaka Modelleri ve Kapama Tekniklerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde incelenen giyimlerde yaka modelleri ve kapama tekniklerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge.4.3. Yaka Modeline Dair Bulgular (n=1510)

Yaka Çeşitleri	Seçenekler	f	%
Oyuntulu Yakalar	Sıfır Yaka	190	12,6
	U Yaka	37	2,5
	V Yaka	118	7,8
	Kare Yak	3	0,2
	Kayık Yaka	43	2,8
	Diğer	19	1,3
	Toplam	410	27,2
Bedene Takılan Yakalar	Şömizye Yaka	175	11,6
	Hâkim Yaka	167	11,1
	Ayaklı Yaka	163	10,8
	Bağ Yaka	30	2,0
	Bebe Yaka	14	0,9
	Bahriye Yaka	2	0,1
	Kapüşon Yaka	39	2,6
	Toplam	590	39,1
Röverli Yakalar	Erkek Yaka	360	23,8
	Şal Yaka	72	4,8
	Toplam	432	28,6
Bedenden Çıkan Yakalar	Dik Yaka	78	5,2
Genel Toplam	1510	100,0	

Araştırmada incelenen giyimlerin yaka modeline dair dağılımlar incelendiğinde; oyuntulu yakalar, bedene takılan yakalar, röverli yakalar ve bedenden çıkan yakalar oluşturmaktadır.

Oyuntulu yakalarda; %12,6'sı sıfır yaka, %7,8'i V yaka, olduğu tespit edilmiştir. Oyuntulu yakalarda diğer seçeneği değaje ve beşgen yakayı içermektedir.

Araştırmada bedene takılan yakalara dair bulgular irdelendiğinde; %11,6'sı şömizye yaka, %11,1'ni hakim yaka ve %10,8'ni ayaklı yaka olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmada röverli yakalara dair bulgular incelendiğinde; %23,8'ni erkek yaka, %4,8'ni şal yaka olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada bedenden çıkan yakalara dair bulgular incelendiğinde; %5,2'sini dik yaka, olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada incelenen kadın dış ve üst giyim yaka dağılımları irdelendiğinde; %36,5'nin bedene takılan yakalar, %28,6'sının röverli yakalar, %27,2'sinin oyuntulu yakalar ve %5,2'sinin bedenden çıkan yakalar olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada yaka modeline dair dağılımlar incelendiğinde kadın dış ve üst giyimde en çok tercih edilen yaka modeli, %23,8 oran ile erkek yaka olduğu tespit edilmiştir.

Eryazıcı'nın (2014, s. 64) araştırmasına göre kadınların %24,7'sinin yuvarlak yakayı ve %20,8'inin V yakayı tercih ettikleri saptanmıştır.

Harper's Bazaar moda dergisinde incelenen kadın dış ve üst giyim yaka modellerine dair bulgular incelendiğinde oyuntulu yakalarda en yüksek sıfır yaka ve V yaka olduğu sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla Eryazıcı'nın (2014) yapmış olduğu araştırma sonuçları ile bu araştırmanın sonuçları paralellik göstermektedir.

Araştırmanın bu bölümünde kadın dış ve üst giyimde tercih edilen kapama teknikleri ve kullanılan malzemelere ait bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge.4.4. Kadın Dış ve Üst Giyimde Kapama Teknikleri ve Kullanılan Malzemelere Ait Bulgular (n=1510)

	Seçenekler	f	%
Kapama Teknikleri	Patlı Kapama	765	50,7
	Kruvaze Kapama	252	16,7
	Sıfır Kapama	313	20,7
	Kapaması Yok	180	11,9
	Toplam	1510	100,0
Kapamada Kullanılan Malzemeler	Düğme	845	56,0
	Fermuar	189	12,5
	Kemer	99	6,6
	Fermejüp	54	3,6
	Agraf	83	5,5
	Toka	17	1,1
	Birit	31	2,1
	Kuş Gözü	9	0,6
	Diğer	183	12,1
	Toplam	1510	100,0

Araştırmada incelenen kadın dış ve üst giyimde kullanılan kapama tekniklerine dair bulgulara bakıldığında %50,7'nin patlı kapama, %20,7'nin sıfır kapama, %16,7'nin kruvaze kapama olduğu sonucuna varılmıştır. Kapama tekniklerinde %11,9'u kapaması olmayan giyim çeşitlerini ifade etmektedir.

Araştırmada incelen kadın dış ve üst giyim kapama tekniklerinde kullanılan malzemelere dair bilgilere bakıldığında; %56'sı düğme, %12,5'i fermuar, %6,6'sı kemer, %3,6'sı fermejüp olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmada kapamada kullanılan malzemelere dair bilgilerde, diğer seçeneği kapama özelliği olmayan ve kapamasında herhangi bir malzeme kullanılmayan giyimleri içermektedir.

Pamuk'un (2009, s. 152) giysi moda eğilimlerini etkileyen faktörler ve bir model önerisine yönelik yaptığı araştırmasında, 1940-2007 yıllarını onar yıllık periyotlar ile incelemiştir. Araştırmada Pamuk'a göre 2000'li yıllar son yüzyılın bütün moda hareketlerini ilk yıllarına sığdırmaya çalışmaktadır. Bu nedenle giyim özellikleri çeşitlilik gösterdiği gibi kapama teknikleri de bu anlamda çeşitlilik göstermektedir sonucuna varılmıştır.

Araştırmada kadın dış ve üst giyimde kullanılan kapama tekniklerine dair dağılımlar incelendiğinde; yaygın olarak patlı kapamanın kullanıldığı ve aynı zamanda diğer kapama tekniklerinin ise yakın oranlarda olduğu görülmektedir.

4.4. Kadın Dış Giyiminin Yaka Modelleri ile Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde kadın dış giyiminin yaka modelleri ile karşılaştırılmasına dair bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

Çizelge.4.5. Kadın Dış Giyiminin Yaka Modelleri İle Karşılaştırılmasına Dair Bulgular (n=391)

Yaka Türleri	DIŞ GIYİM										Toplam		
	Manto/kaban		Pardösü		Pelerin/Panço		Trençkot/Anorak		Mont		f	%	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Sıfır Yaka	27	6,9	-	-	6	1,5	8	2,0	2	0,5	43	11,0	
U Yaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
V Yaka	5	1,3	-	-	-	-	1	0,2	-	-	6	1,5	
Kare Yaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kayık Yaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Toplam	32	8,2	-	-	6	1,5	9	2,3	2	0,5	49	12,5	
Ayaklı Yaka	3	0,7	1	0,3	-	-	12	3,1	1	0,3	17	4,3	
Şömizye Yaka	39	10,0	1	0,3	6	1,5	33	8,4	1	0,3	80	20,5	
Bebe Yaka	1	0,3	-	-	1	0,3	2	0,5	-	-	4	1,0	
Hakim Yaka	25	6,4	-	-	1	0,3	9	2,3	4	1,0	39	10,0	
Bağ Yaka	2	0,5	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0,5	
Bahriye Yaka	1	0,3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,3	
Kapüşon Yaka	5	1,3	-	-	1	0,3	4	1,0	5	1,3	15	3,8	
Toplam	76	19,5	2	0,5	9	2,3	60	15,3	11	2,8	143	40,4	
Erkek Yaka	66	16,9	13	3,3	1	0,3	53	13,6	1	0,3	134	34,3	
Şal Yaka	16	4,1	1	0,3	1	0,3	4	1,0	-	-	22	5,6	
Toplam	82	20,9	14	3,6	2	0,5	57	14,7	1	0,3	156	39,9	
Bedenden Çıkan Yakalar	Dik Yaka	15	3,8	-	-	1	0,3	6	1,5	6	1,5	28	7,2
Genel Toplam		205	52,4	16	4,1	18	4,5	124	3,8	20	5,1	391	100,0

Araştırmada incelenen oyuntulu yakaların kadın dış giyim ile ilişkisi incelendiğinde; Manto/kabanda %6,9'nun sıfır yaka, %1,3'nün V yaka olduğu sonucuna varılmıştır. Aynı zamanda trençkot/anorak da sıfır yaka tercihi %2,0 olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada bedene takılan yakaların kadın dış giyim ile karşılaştırılması irdelendiğinde; manto /kabanda şömizye yakanın kullanımı %10, hâkim yakanın kullanımı ise %6,4 oranında olduğu saptanmıştır. Trençkot/anorak da %8,4'nün şömizye yaka ve %2,3'nün hâkim yaka olduğu gözlemlenmiştir.

İncelenen giyim çeşitlerinin röverli yaka ile değerlendirilmesine bakıldığında manto/kabanda erkek yaka %16,8 oranında iken şal yakanın %4,1 oranında da olduğu sonucuna varılmıştır. Trençkot/anorakta, %13,6'nın erkek yaka ve %1'nin şal yaka olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada giyim çeşitlerinin bedenden çıkan yakalar ile ilişkisi incelendiğinde; manto/kabanda dik yaka %3,9 oranında olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda mont da %1,5'nin dik yaka olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada kadın dış giyiminin yaka modelleri ile karşılaştırılmasının toplamına bakıldığında; %40,4'nü bedene takılan yakalar, %39,9'unu röverli yakalar %12,5'ini oyuntulu yakalar olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada kadın dış giyiminin yaka modelleri ile ilişkisinde en çok incelenen giyim manto/kaban olduğu sonucuna varılmıştır. Manto/kabanda %6,9'nun sıfır yaka, %10'nun şömizye yaka, %16,8'nin erkek yaka olduğu sonucuna varılmıştır.

4.5. Kadın Üst Giyiminin Yaka Modelleri ile Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde kadın üst giyiminin yaka modelleri ile karşılaştırılmasına dair bulgulara aşağıda tabloda yer verilmiştir.

Çizelge.4.6. Kadın Üst Giyiminin Yaka Modelleri İle Karşılaştırılmasına Dair Bulgular (n=1119)

		ÜST GİYİM														Toplam	
		Elbise		Bluz		Gömlek		Ceket		Kazak/Hırka		Yelek		T-shirt		f	%
Yakatürleri		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Oyuntulu Yakalar	Sıfır Yaka	25	2,2	16	1,4	7	0,6	62	5,5	25	2,2	8	0,7	4	0,3	147	13,1
	U Yaka	22	2,0	6	0,5	1	0,1	1	0,1	2	0,2	1	0,1	4	0,4	37	3,3
	V Yaka	19	1,7	11	1,1	1	0,1	24	2,0	34	3	19	1,7	4	0,3	112	10,0
	Kare Yaka	-	-	2	0,2	-	-	1	0,1	-	-	-	-	-	-	3	0,3
	Kayık Yaka	18	1,6	12	1	-	-	2	0,2	8	0,7	-	-	3	0,3	43	3,8
	Diğer	13	1,2	3	0,2	-	-	-	-	-	-	1	0,1	2	0,2	19	1,7
	Toplam	97	8,7	50	4,5	9	0,8	90	8,0	69	6,2	29	2,6	17	1,5	361	32,3
Bedene Takılan Yakalar	Ayaklı Yaka	18	1,6	22	2,0	80	7,1	13	1,2	-	-	2	0,2	11	1,0	146	13,0
	Şömizye Yaka	2	0,2	7	0,6	12	1,1	69	6,2	1	0,1	3	0,3	1	0,1	95	8,5
	Bebe Yaka	2	0,2	2	0,2	2	0,2	3	0,3	-	-	1	0,1	-	-	10	0,9
	Hakim Yaka	15	1,3	30	2,7	28	2,5	46	4,1	2	0,2	7	0,6	-	-	128	11,4
	Bağ Yaka	3	0,3	16	1,4	8	0,7	1	0,1	-	-	-	-	-	-	28	2,5
	Bahriye Yaka	-	-	-	-	-	-	1	0,1	-	-	-	-	-	-	1	0,1
	Kapüşon Yaka	2	0,2	2	0,2	1	0,1	2	0,2	14	1,3	1	0,1	2	0,2	24	0,2
Toplam	42	3,8	79	7,1	131	11,7	135	12,1	17	1,6	14	1,3	14	1,3	432	38,6	
Röverli Yakalar	Erkek Y	4	0,4	2	0,2	2	0,2	201	18,0	1	0,1	16	1,4	-	-	226	20,2
	Şal Y	1	0,1	1	0,1	-	-	40	3,6	3	0,3	5	0,4	-	-	50	4,5
	Toplam	5	0,4	3	0,3	2	0,2	241	21,5	4	0,4	21	1,9	21	1,8	276	24,7
Bedenden Çıkan Yakalar	Dik Yaka	3	0,3	1	0,1	2	0,2	32	2,9	10	0,9	1	0,1	1	0,1	50	4,5
Genel Toplam		147	13,1	133	11,8	144	12,9	468	42,3	100	8,9	65	5,9	32	2,9	1119	100,0

Araştırmada oyuntulu yakaların kadın üst giyim ile karşılaştırılması incelendiğinde; elbisede %2,2'sini sıfır yaka, %2'sinin U Yaka olduğu sonucuna varılmıştır. Bluzda %1,4'nün sıfır yaka, %1,1'nin V Yaka olduğu tespit edilmiştir. Gömlek de %0,6'sının sıfır yaka, %0,1'nin V Yaka olduğu belirlenmiştir. Ceket %5,5'ni sıfır yaka, %2,1'ni V Yaka olduğu sonucuna varılmıştır. Kazak/hırka %3'nün V Yaka, %2,2'sinin sıfır yaka olduğu belirlenmiştir. Yelekte ise, %1,7'sini V yaka, %0,7'sinin sıfır yaka olduğu belirlenmiştir. T-shirt de %0,4'nün U yaka, %0,3'nün sıfır yaka olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmada bedene takılan yakaların kadın üst giyim ile ilişkisi incelendiğinde; Elbisede %1,6'sını ayaklı yaka, %1,3'nü hakim yaka olduğu tespit edilmiştir. Bluzda %2,7'sinin hakim yaka, %1,4'nün bağ yaka olduğu sonucuna varılmıştır. Gömlek de %7,1'nin ayaklı yaka, %2,5'nin hakim yaka olduğu tespit edilmiştir. Ceket de %6,2'sini şömizye yaka, %4,1'nin hakim yaka olduğu sonucuna varılmıştır. Kazak/hırka da %0,2'nin hakim yaka, %0,1'nin bebe yaka olduğu belirlenmiştir. Yelek de ise, %0,6'sını hakim yaka olduğu belirlenmiştir. T-shirt de %1'nin ayaklı yaka olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada röverli yakaların kadın üst giyim ile karşılaştırılması irdelendiğinde; Elbise giyiminde %0,4'nün erkek yaka olduğu sonucuna varılmıştır. Bluzda %0,2'sinin erkek yaka olduğu belirlenmiştir. Gömlek de %0,2'si erkek yaka iken şal yaka kullanımının olmadığı tespit edilmiştir. Ceket de %18'i erkek yaka, %3,6'nın şal yaka olduğu sonucuna varılmıştır. Kazak/hırkada %0,3'nün şal yaka olduğu tespit edilmiştir. Yelek de %0,1'ni erkek yaka olduğu sonucuna varılmıştır. T-shirt de röverli yaka kullanımının olmadığı belirlenmiştir.

Araştırmada bedenden çıkan yakaların kadın üst giyim ile karşılaştırılması incelendiğinde; Elbisede %0,3'lük oran ile dik yaka olduğu sonucuna varılmıştır. Bluzda %0,2'si dik yaka olduğu tespit edilmiştir. Cekette %2,9'unun dik yaka olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada kadın üst giyiminin yaka modelleri ile karşılaştırılmasının toplamı incelendiğinde; %38,6'sı bedene takılan yakalar, %32,3'nü oyuntulu yakalar,

%24,7'si röverli yakalar olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada kadın üst giyiminin yaka modelleri ile ilişkisinde en çok incelenen giyim çeşidi ceket ve gömlek olduğu sonucuna varılmıştır. Ceketle %18'nin erkek yaka, %5,5'nin sıfır yaka, gömlekle de ise %7,1'nin ayaklı yaka tercih edildiği sonucuna varılmıştır.

4.6. Kadın Dış Giyiminde Kapama Teknikleri ve Kullanılan Malzemelerin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde kadın dış giyim çeşitlerinde kapama teknikleri ve kapamada kullanılan malzemelerin ilişkisine ait tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge.4.7. Kadın Dış Giyiminde Kapama Teknikleri ve Kullanılan Malzemelerin Karşılaştırılmasına Dair Bulgular (n=391)

Seçenekler	Dış Giyim										Genel Toplam		
	Manto/kaban		Pardösü		Pelerin/Panço		Trençkot/Anorak		Mont				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kapama Teknikleri	Patlı Kapama	108	27,6	8	2,0	11	2,8	55	14,1	6	1,3	188	48,1
	Kruvaze Kapama	70	17,9	8	2,0	3	0,8	60	15,3	-	-	141	36,1
	Sıfır Kapama	27	6,9	-	-	4	1,0	17	4,3	14	3,6	62	15,9
	Toplam	205	52,4	16	4,1	18	4,6	124	32,7	20	5,1	391	100,0
Kapamada Kullanılan Malzemeler	Düğme	118	30,2	8	2,0	11	2,8	97	24,8	3	0,8	237	60,6
	Fermuar	15	3,8	-	-	2	0,5	12	3,1	14	3,6	43	11,0
	Kemer	34	8,7	8	2,0	-	-	13	3,3	-	-	55	14,1
	Fermejüp	19	4,9	-	-	-	-	5	1,3	3	0,8	27	6,9
	Agraf	12	3,1	-	-	2	0,5	5	1,3	-	-	19	4,9
	Toka	7	1,8	-	-	-	-	-	-	-	-	7	1,8
	Diğer	-	-	-	-	3	0,8	-	-	-	-	3	0,8
Toplam	205	52,4	16	4,1	18	4,6	132	33,8	20	5,1	391	100,0	

Araştırmada kadın dış giyimi ile kapama teknikleri karşılaştırıldığında; manto/kabanda %27,6'sı patlı kapama, %17,9'u kruvaze kapama %6,9'u sıfır kapama olduğu tespit edilmiştir. Trençkot/anorakta %15,3'nün kruvaze kapama, %14,1'i patlı kapama olduğu belirlenmiştir. Mont da %3,6'sı sıfır kapama, %1,3'ü patlı kapama olduğu belirlenmiştir.

Kadın dış giyimi ile kapama tekniklerinin karşılaştırılmasının toplam sonucuna bakıldığında; %48,1'i patlı kapama, %36,1'i kruvaze kapama, %15,9'u sıfır kapama olduğu sonucuna varılmıştır. Aynı zamanda kapama tekniklerinde kapaması yok seçeneğinin ise dış giyimde tercih edilmediği tespit edilmiştir. Kadın dış giyim çeşitleri genel olarak soğuk hava şartlarından korunmak için tercih edilmektedir. Bu sebeple kadın dış giyiminde kapama tekniklerinin çoğunlukla kullanıldığı ortaya konmuştur.

Araştırmada kadın dış giyiminde kapama tekniklerinde kullanılan malzemelerin ilişkisi incelendiğinde; manto/kabanda %30,2'si düğme, %8,7'si kemer, %4,9'u fermejüp olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda manto/kabanda birit ve kuş gözünün kullanılmadığı gözlemlenmiştir. Pardösüde %2'si düğme, %2'si kemer olduğu tespit edilmiştir. Pelerin/panço da %2,8'i düğme olduğu sonucuna varılmıştır. Trençkot/anorakta %24,8'i düğme, %3,3'ü kemer ve yaklaşık %7'lük oran ile fermejüp, fermuar, agraf ve kuş gözü olduğu tespit edilmiştir. Mont da %3,6'sı fermuar, yaklaşık %4'lik oran ile fermejüp ve düğme tercih edildiği sonucuna varılmıştır.

Kadın dış giyiminde kapama tekniklerinde kullanılan malzemelerin toplam sonucu incelendiğinde; %60,6'sı düğme, %14,1'i kemer, %11'i fermuar, %6,9'u fermejüp olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada kadın dış giyiminde patlı kapama ve kruvaze kapamada genel olarak düğme ve fermejüp tercih edildiği incelenmiştir. Aynı zamanda sıfır kapamada yaygın olarak fermuar, agraf ve birit kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.7. Kadın Üst Giyiminde Kapama Teknikleri ve Kullanılan Malzemelerin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde kadın üst giyiminde kapama teknikleri ve kullanılan malzemelerin karşılaştırılmasına dair tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge.4.8. Kadın Üst Giyiminde Kapama Teknikleri ve Kullanılan Malzemelerin Karşılaştırılmasına Dair Bulgular (n=1119)

Seçenekler	Üst Giyim														Genel Toplam		
	Elbise		Bluz		Gömlek		Ceket		Hırka/Kazak		Yelek		T-shirt				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kapama Teknikleri	Patlı Kapama	45	4,0	71	6,3	128	11,4	261	23,3	31	2,8	31	2,8	10	0,9	577	51,6
	Kruvaze Kapama	3	0,3	2	0,2	4	0,4	92	8,2	2	0,2	7	0,6	1	0,1	111	9,9
	Sıfır Kapama	35	3,1	27	2,4	9	0,8	142	12,7	12	1,1	25	2,2	1	0,1	251	22,4
	Kapaması Yok	64	5,7	33	2,9	3	0,3	3	0,3	55	4,9	2	0,2	20	1,8	180	16,1
	Toplam	147	13,1	133	11,9	144	12,9	498	44,5	10	8,9	65	5,8	32	2,9	1119	100,0
Kapamada Kullanılan Malzemeler	Düğme	40	3,6	71	6,3	130	11,6	294	26,3	31	2,8	32	2,9	10	0,9	608	54,3
	Fermuar	24	2,1	11	1,0	2	0,2	86	7,7	7	0,6	15	1,3	1	0,1	147	13,0
	Kemer	5	0,4	-	-	2	0,2	29	2,6	2	0,2	6	0,5	-	-	44	3,9
	Fermejüp	3	0,3	2	0,2	2	0,2	20	1,8	-	-	-	-	-	-	27	2,4
	Agraf	4	0,4	4	0,4	-	-	40	3,6	5	0,4	10	0,9	1	0,1	64	5,7
	Toka	-	-	-	-	-	-	10	0,9	-	-	-	-	-	-	10	0,9
	Birit	7	0,6	5	0,4	3	0,3	16	1,4	-	-	-	-	-	-	31	2,8
	Kuş Gözü	-	-	7	0,6	2	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	9	0,8
	Diğer	64	5,6	33	2,9	3	0,3	3	0,3	55	4,9	2	0,2	20	1,8	180	16,1
Toplam	147	13,1	133	11,9	144	12,9	498	44,5	100	8,9	65	5,8	32	2,9	1119	100,0	

Araştırmada kadın üst giyiminde kapama tekniklerinin karşılaştırılması incelendiğinde; elbisede %5,7'si kapamasının olmadığı, %4'ü patlı kapama, %3,1'i sıfır kapama olduğu tespit edilmiştir. Bluzda %6,3'ü patlı kapama, %2,9'unun kapamasının olmadığı belirlenmiştir. Gömlekte %11,4'ü patlı kapama olduğu sonucuna varılmıştır. Ceketle %23,3'ü patlı kapama, %12,7'si sıfır kapama, %8,2'si kruvaze kapama olduğu belirlenmiştir. Hırka/kazakta %4,9'unun kapamasının olmadığı tespit edilmiştir. Yelek de %2,8'i patlı kapama olduğu sonucuna varılmıştır. T-shirt de %1,8'nin kapamasının olmadığı, %0,9'nun patlı kapama olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada kadın üst giyiminde kapama tekniklerinin karşılaştırılmasının toplam sonucu incelendiğinde; %51,6'sı patlı kapama, %22,4'ü sıfır kapama, %16,1'inin kapamasının olmadığı, %9,9'nun kruvaze kapama olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada kadın üst giyimi ile kapamada kullanılan malzemelerin ilişkisi incelendiğinde; Elbisede %5,7'si diğer seçeneği, %3,6'sı düğme, %2,1'i fermuar olduğu sonucuna varılmıştır. Bluzda %6,3'ü düğme, %2,9'u diğer seçeneği olduğu tespit edilmiştir. Gömlekte en yüksek sonuçla %11,6'sının düğme olduğu belirlenmiştir. Ceketle %26,3'ü düğme, %7,7'si fermuar olduğu tespit edilmiştir. Hırka/kazakta %4,9'u diğer seçeneği, %2,8'zi düğme olduğu sonucuna varılmıştır. Yelek de %2,8'i düğme ve %1,3'ü fermuar olduğu belirlenmiştir. T-shirt de %1,8'i diğer seçeneği ve %0,9'u düğme olduğu sonucuna varılmıştır.

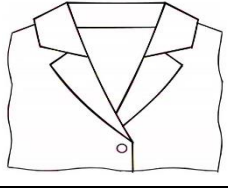
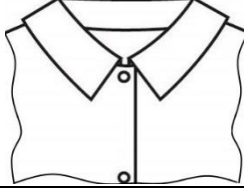

Araştırmada kadın üst giyimi ile kapamada kullanılan malzemelerin toplam sonucu incelendiğinde; %54,3'ü düğme, %26,1'i diğer, %13'ü fermuar, %5,7'si agraf, %4,4'ü kemer olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada kadın üst giyiminde genel olarak patlı kapamanın tercih edildiği ve aynı zamanda kapamada tercih edilen malzemenin düğme olduğu sonucuna varılmıştır.

4.8. Kadın Dış ve Üst Giyim Yaka Modellerine İlişkin Bulgular

Araştırmada kadın dış ve üst giyiminde incelenen; yaka modelleri, kapama teknikleri ve kapamada kullanılan malzemelere ilişkin genel bir tabloya özet olarak aşağıda yer verilmiştir.

Çizelge.4.9. Kadın Dış Giyimi Yaka Modellerine İlişkin Görseller

Kadın Dış Giyimi		
		
%52,4 Manto/kaban %16,9 Erkek yaka %27,6 Patlı kapama %30,2 Düğme	%52,4 Manto/kaban %10 Şömizye yaka %27,6 Patlı kapama %30,2 Düğme	%52,4 Manto/kaban %6,9 Sıfır yaka %27,6 Patlı kapama %30,2 Düğme

Araştırmada kadın dış giyiminde en yüksek %52,4 oranla (Bkz. Çizelge 4.5) manto/kabana ilişkin bulgular elde edilmiştir. Bu nedenle manto/kabanda incelenen yaka modelleri; %16,9'u erkek yaka, %10'u şömizye yaka, %6,9'u sıfır yaka olduğu bilgisine varılmıştır. Kadın dış giyiminde manto/kabanda kapama tekniği %27,6'sı patlı kapama, kullanılan malzeme ise, %30,2 düğme olduğu bilgisine varılmıştır.

Çizelge.4.10. Kadın Üst Giyimi Yaka Modellerine İlişkin Görseller

Kadın Üst Giyim		
		
%42,3 Ceket %18 Erkek yaka %23,3 Patlı kapama %26,3 Düğme	%12,9 Gömlek %7,1 Ayaklı yaka %11,4 Patlı kapama %11,6 Düğme	%42,3 Ceket %5,5 Sıfır yaka %23,3 Patlı kapama %26,3 Düğme

Araştırmada kadın üst giyiminde çoğunlukla, %42,3'ü ceket ve %12,9'u gömlek olduğuna ilişkin bilgiler (Bkz. Çizelge 4.6) elde edilmiştir. Ceket özelinde incelenen yaka modelleri ise; %18'i erkek yaka, %5,5'i sıfır yaka, gömlekte ise, %7,1'i ayaklı yaka olduğu tespit edilmiştir. Ceketinde kapama tekniği, %23,3'ü patlı kapama ve kullanılan malzeme ise, %26,3'ü düğme olduğu tespit edilmiştir. Gömlekte ise %11,4'ü patlı kapama, %11,6'ı düğme olduğuna dair bulgular elde edilmiştir.

Araştırmada kadın dış ve üst giyim yaka modellerine ilişkin bulgularda; yaka modellerinde çoğunlukla erkek yaka, kapama tekniklerinde patlı kapama ve kapamada kullanılan malzemede ise, düğme olduğu belirlenmiştir. Bu sebeple kadın dış ve üst giyiminde; yaka modelleri, kapama teknikleri ve kullanılan malzemeler incelendiğinde, bulguların farklı oranlarda fakat benzer özellikte olduğu tespit edilmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu araştırmada, Harper's Bazaar moda dergisinde kadın dış ve üst giyimde tercih edilen yaka modellerini tespit etmek amacıyla gözlem formu uygulanmıştır. Uygulanan gözlem formunda elde edilen bulgular doğrultusunda sonuçlar verilmiştir:

- Araştırmada *kadın dış giyiminde* çoğunlukla manto/kabanın ve kadın üst giyiminde ceket giyiminin incelendiği (Bkz. Çizelge 4.2) sonucuna varılmıştır.
- Araştırmada *incelenen yaka modellerinde*; çoğunlukla oyuntulu yakalarda sıfır yaka, bedene takılan yakalarda ayaklı yaka, röverli yakalarda erkek yaka incelendiği (Bkz. Çizelge 4.3) sonucuna varılmıştır.
- Araştırmada *kadın dış ve üst giyiminde kapama teknikleri ve kapamada kullanılan malzemeler incelendiğinde*; kapama tekniklerinde patlı kapama ve kullanılan malzemelerde düğme olduğu (Bkz. Çizelge 4.3) sonucuna varılmıştır.
- Araştırmada *yaka modellerinin kadın dış giyimi ile karşılaştırılmasında*; genel olarak manto/kaban giyimi incelenmiştir. Manto/kaban giyiminde incelenen yaka modelleri ise; erkek yaka, şömizye yaka, sıfır yaka olduğu (Bkz. Çizelge 4.5) tespit edilmiştir.
- Araştırmada *yaka modellerinin kadın üst giyim ile karşılaştırılmasında* genel olarak ceket ve gömlek giyimi incelenmiştir. Ceket giyiminde incelenen yaka modelleri ise; erkek yaka, sıfır yaka olduğu sonucuna varılmıştır. Gömlek giyimi için ise; ayaklı yaka olduğu (Bkz. Çizelge 4.6) tespit edilmiştir.
- Araştırmada *kadın dış ve üst giyiminde kapama teknikleri ve kullanılan malzemelerin karşılaştırılmasında*; kapama tekniklerinde genel olarak patlı kapamanın ve kullanılan malzemelerde düğme incelendiği (Bkz. Çizelge 4.7) sonucuna varılmıştır. Ayrıca kapaması yok seçeneğinin kadın dış giyiminde incelenmediği sonucuna varılmıştır.
- Araştırmada *kadın üst giyiminde kapama teknikleri ve kullanılan malzemelerin karşılaştırılması incelendiğinde*; kapama tekniklerinde patlı kapamanın ve kullanılan malzemelerde düğme incelendiği (Bkz. Çizelge 4.8) sonucuna varılmıştır.

5.2. Öneriler

2005-2011 yılları arasında kadın dış ve üst giyiminde tercih edilen yaka modellerini tespit etmeye yönelik Harper's Bazaar moda dergisi incelenmiş ve ulaşılan sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Farklı moda dergilerinin eski ve yeni sayıları karşılaştırılarak moda trendleri incelenebilir.
- Araştırmanın kapsamını genişletmek amacıyla kadın alt giyimi konusunda çalışmalar önerilebilir. Ayrıca erkek giyimi, çocuk giyimi konularında da araştırma yapılması önerilebilir.
- Yaka modellerinin yüz şekillerine göre değerlendirilmesine yönelik bir çalışma yapılması önerilebilir.
- Hazır giyim firmalarının yaka modelleri ile giyim çeşidi ilişkisi göz önüne alınarak üretimlerine yön vermeleri önerilebilir.
- Araştırmada incelenen kadın dış ve üst giyimi, yaka modelleri, giyim çeşidi göz önünde bulundurularak incelenmiştir. Yapılacak olan yeni araştırmalarda giyimlerin farklı özelliklerle de ele alınacağı benzer konularda çalışacak araştırmacılar için yol gösterici olacağı söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Ağaç, S., Çivitci, Ş. ve Boğday, S. B. (2007, 10-15 Eylül). *Cumhuriyet'ten Günümüze Kadın Giyim Kültüründeki Değişimler Üzerine Bir Araştırma*. 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresinde Sunuldu, Ankara.
- Akar, H. (2009). *Popüler Kültür ve Moda*. Erciyes: İletişim Yayınları.
- Akgöz, E. (2005). *Büyük Beden Giysi Tasarımında, Tasarım Sürecine Etki Eden Etmenler*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altınay, H. ve Yüceer, H. (1992). *Moda ve Tarihi*. Ankara: Kadioğlu Yayınları.
- Ambrose, G. and Harris, P. (2012). *Görsel Moda Tasarımı Sözlüğü*. (Çev. C. Sirkeci). İstanbul: Literatür Yayınları. (Eserin orijinali 2007'de yayımlandı).
- Arıkan, R. (2013). *Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. (2). Ankara: Nobel Yayın.
- Atılgan, D. K. (2014). Giysi Tasarımında Esinlenmenin ve Araştırmanın Yaratıcılığa Etkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (27), 471-487.
- Banhi J. (2014). *Text Book on Fashion Studies Class–XII*. India: CBSA.
- Barbarasoğlu, F. (2013). *Modernleşme Sürecinde Moda ve Zihniyet*. İstanbul: İz Yayıncılık.
- Baş, N. (2011). *Stilistik Model Oluşturma ve Geliştirme*. (Birinci Baskı). İstanbul: Say Yayınları.
- Batur, E. (2002). *Kediler Krallara Bakabilir*. (Birinci Basım). İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Bayraktar, F. (1989). *Giyim*. Ankara: Sim Matbaası.
- Bayram, S. (2013). *Küreselleşmenin Giyim Modası Üzerine Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Belek, A. (2009). *On Altıncı Yüzyıl Kadın Giysisi Kol Formları ve Alternatif Yeni Tasarımlar*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Bilgen, S. (2002). *Moda ve Giyim*. *Anadolu Üniversitesi Anadolu Sanat Dergisi*, (12), 16-27.
- Blackman, C. (2013). *Modanın Tarihi 1900'den Bugüne*. (Çev. K. O. Kaftanoğlu). İstanbul: Kerasus. (Eserin orijinali 2012'de yayımlandı).

- Bryant, M. W. (2012). *Moda Çizimi Moda Tasarımcıları İçin İllüstrasyon Teknikleri*. (Çev. Ş. Yüksel) İzmir: Karakalem Kitabevi. (Eserin orijinali 2011’de yayımlandı).
- Bryant, N. O. and Koester, A. W. (1991). *Fashion Terms and Styles Women’s Garments*. Oregon State University Extension Service.
- Charles W. K. and Lawrence J. R. (1980). The dynamics of Style and Taste Adoption and Diffusion: Contributions From Fashion Theory. *İN: NA - Advances in Consumer Research Volume 07, eds. Jerry C. Olson, Ann Abor, MI : Association for Consumer Research*, 13-16.
- Cole, D. J. and Nancy, D. (2015). *The History of Modern Fashion*. London: Laurence King Publishing.
- Coles, M. (1995). *Dikim Teknikleri*. (Çev. T. Vural). Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı. (Eserin orijinali 1989’da yayımlandı).
- Crane, D. (2003). *Moda ve Gündemleri Giyimde Sınıf, Cinsiyet ve Kimlik*. (Çev. Ç. Özge). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Curaoğlu, F. (2012), *Giysi Seçimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Çağdaş, M. (2002). *Kadın Giyiminde Kapanma Payı ve Yaka Çizim Teknikleri*, (1). Ankara: Nobel Yayın.
- Çağlayan, E. (1978). *Giyim Öğretim Teknikleri*, Ankara: Semih Ofset.
- Çeğindir, N.Y. (2017). *100 Soruda Giysi Mimarisi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Dereci, V. T. (2010). *Giysi Tasarımında Yaratıcılık ve Buluşta Örgütlenme*. Sanatta Yeterlilik, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.
- Dereci, V. T. (2017). Giysi Tasarım Alanında Moda Eğilim Öngörülerini Anlama Üzerine. *Akademik Bakış Dergisi*, (59), 73-89.
- Eğın, M. (1987). *Basında Tekstil Reklamlarının İçerik ve Biçim Analizi*. Yüksek LİSANS Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Erciyan, G. ve Meydan, C. (2007). Modanın Dili. *Yedi Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, (1), 76-81.
- Erk, T. Ö. (2011). *Giysi Tasarımında Katlama ve Büzgülü Yöntemleri ile Giysi Yüzeyine Boyut Kazandırma Uygulamaları*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Erol, A. (2009). *Dünyada ve Türkiye’de Elektronik Yayıncılık*, Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Isparta

- Ertürk, N. (2011). Moda Kavramı, Moda Kuramları ve Güncel Moda Eğilimi Çalışmaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi*, (7), 1-32.
- Eryazıcı, E. (2014). *Çalışan Kadınların Vücut Şekillerine Göre Giysi Tercihlerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Fischel, A., Baggaley, A., Q'Hara, S., Sturgeon, A., Gersh, C. and Khurana, A. (2012). *Fastion the Ultimate Book of Cosyume and Style*. Dorling Kindersley Limited.
- Fischer, A. (2018). *Moda Tasarımında Giysi Teknikleri*. (Çev. K. Emirhan). İstanbul: Literatür Kitapevi. (Eserin orijinali 2009'da yayımlandı).
- Fogg, M. (2014). *Modanın Öyküsü*. İstanbul: Hayalperest Yayınları.
- Gehlhar M. (2006). *Moda Tasarımcısının İş Kurma Rehberi*. İstanbul: Güncel Yayıncılık.
- Göksel, N. (2007). Gençlerde Giyim Modası ve Kimlik İlişkisi. *Yedi Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, (1), 48-53.
- Gönenç, A. Y. (2007). Türkiye'de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi. *İletişim Fakültesi Dergisi*, (27), 63-78
- Günay, A. (2015). 20. Yüzyıl Giysi Tasarımında Pli ve Farklı Yorumları. *İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 1 (2), 13-23.
- Hakko, C. (1982). *Moda olgusu*. Vakko Yayınları.
- Harper's Bazaar Moda Dergisi, (2005). İstanbul: Turkuaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Harper's Bazaar Moda Dergisi, (2006). İstanbul: Turkuaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Harper's Bazaar Moda Dergisi, (2007). İstanbul: Turkuaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Harper's Bazaar Moda Dergisi, (2008). İstanbul: Turkuaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Harper's Bazaar Moda Dergisi, (2009). İstanbul: Turkuaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Harper's Bazaar Moda Dergisi, (2010). İstanbul: Turkuaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Harper's Bazaar Moda Dergisi, (2011). İstanbul: Turkuaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Hazır, M. (2006). *Giysi Tasarımında Görsel ve Dokusal Elementler: Pilise ve Drapeler*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Hobsbawm, E. J. (2008). *Sanayi ve İmparatorluk*. (Çev. Abdullah Ersoy). (Eserin orijinali 1969'da yayınlandı) Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

- İşbilen, A. (1995). *Yirminci Yüzyıl Süresince Kadın Giysi Kalıplarının Uğradığı Form Değişikliği ve Nedenleri Üzerine Bir Araştırma*. Bilimde Uzmanlık Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Jones, S. J. (2009). *Moda Tasarımı*. (Çev. H. Kılıç). İstanbul: Güncel Yayıncılık.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (25). Ankara: Nobel Yayın.
- Kawamura, Y. (2006). *Moda-Loji*. (Çev. Ş. Özüdoğru). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. ((Eserin orijinali 2005’de yayımlandı).
- Koca, E. ve Koç, F. (2006). *Temel Dikiş Teknikleri 1 Etek-Pantolon*. (Birinci Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Koca, E. ve Koç, F. (2008). *Temel Dikim Teknikleri 2 Bluz – Elbise*, (1). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Koca, E. ve Koç, F. (2009). Giysi Tasarımında Yaratıcılık. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 4, (1), 33-44.
- Koca, E., Koç, F., Şahinoğlu, M. ve Pamuk, B. (2009). Toplumsal Statü Açısından Kadının Giysi Tercihlerini Etkileyen Etmenler. *Uluslararası Multidisipliner Kadın Kongresi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir*.
- Komşuoğlu, Ş., İmer, A., Seçkinöz, M., Alpaslan, S. ve Etike, S. (1986). *Resim II Moda Resmi ve Giyim Tarihi*. Ankara: Milli Eğitim ve Spor Bakanlığı Yayınları.
- Maraba, B. (2014). *Kadın Giyiminde Karşılaşılan Büyük Beden Sorunları ve Çözüm Önerileri*. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2014.
- Molla, A. (2007). *Giysi Tasarımı Aşamalarının İncelenmesi ve Hazır Giyim İşletmelerindeki Tasarımcı Performansının Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler, Konya.
- Ok, M. (2016). Rönesans Dönemi Ruff Yaka’nın Günümüz Modasına Yansımaları. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(1), 1-17.
- Olgaç, P. (2005). *Moda Resmi*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Onur, N. (2004). *Moda Bulaşıcıdır*. (Birinci Baskı). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Oyman, N. R. ve Erdoğan, D. İ. (2012). Defilenin Tarihteki Yeri Önemi ve Moda Pazarlamasına Etkileri. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 8, 113-115.
- Özçelik, R. (2003). *Örtünmeden Giyinmeye: Terzilik ve Modanın Dünyü, Bugünü ve Yarını*. İstanbul: Mega Ajans,
- Özlu, P. G. ve Sevinir, S. D. (2017). Yaratıcı Uygulama Temelli Giysi Tasarımlarının Görsel Nitelikli Göstergeler Üzerinden Betimlenmesi.

Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 10 (19), 216-241.

Özüdoğru, Ş. (2009). Vogue Dergisi Kapaklarında Sosyal, Teknolojik ve Sanatsal Dönüşüm: İllüstrasyon Dönemi. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 2 (4), 55-63.

Özüdoğru, Ş. (2012). *19. Yüzyıldan Günümüze Moda ve Sanat Etkileşimi*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Pamuk, B. (2002). *Uygulama Teknikleri Temel Kalıp ve Dikim Uygulama Teknikleri*, (1). İstanbul: Turan Ofset.

Pamuk, B. (2009). *Giysi Moda Eğilimlerini Etkileyen Faktörler ve Bir Model Önerisi (1940-2007 Yılları Arası Basılı Yayımda Örnek Uygulama)*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Peltekoğlu, F.B. (1995). Dergiciliğin Gelişimi ve Türkiye’de Kadın Dergileri. *Marmara İletişim Dergisi*, (9), 113-139.

Sağduyu, G. B. (2010). *Fason Üretimden Markaya Türkiye’de Fason Üretimden Moda ve Markaya Geçiş Aşamaları*. İzmir: Egetan Basım Yayın.

Seivewright, S. (2013). *Moda Tasarımında Araştırma ve tasarım*. (Çev. B. Bakın). İstanbul Literatür Yayınları. (Eserin orijinali 2012’de yayımlandı).

Senem, G. H. (2003). Bir İletişim Biçimi Olarak Moda: Modusu’un Sınırları. *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 65-86.

Sever, A. (1988). *Kadın Giyimi ve Temel Dikiş*. Ankara.

Shoben, M. M. and Ward, J. P. (1995). *Kalıp Hazırlama ve Uygulama*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Solak, C. Ö. (2017). *Giysi Tasarımında Modüler Materyal Geliştirme (Yaka Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara

Sophie, K. B. S. (2012). Trend Analysisin Harper’s Bazaar. *Workshop on Computational Linguistics for Literature*, 8, 84-87.

Şener, H.F. ve Sayın-Büyük, F. (2013). Beden Kadın Giysilerinde Tüketicilerin Yaşadığı Ergonomik Sorunlar. *19. Ulusal Ergonomi Kongresi Bildiriler Kitabı*, 128-186, Balıkesir.

Taştepe, Ç. (2014). *Moda Fotoğraflarındaki Giysi İmgelerinin Tüketiciler Tarafından Algılanmasına Yönelik Göstergibilimsel Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.

Tezcan, M. (1983). Giyim Olgusuna Sosyo-Kültürel Bakış Ve Türklerde Giyim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16 (2), 255-276.

Tungate, M. (2006). *Modada Marka Olmak*. (Çev. G. Günay). İstanbul: Rota Yayınları.

Tüzcet, Ö. (1967). *Form ve Doku*. İstanbul: Matbaa Teknisyenleri.

Udele, J. (2014), *Tekstil ve Moda Tasarımı*. (Çev. Hayriye Güngör). İstanbul: Literatür Yayınları.

Waquet, D. and Laporte, M. (2011). *Moda*. (Çev. I. Ergüden). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları. (Eserin orijinali 1999'da yayımlandı).

Watson, L. (2007). *Modaya Yön Verenler*. (Çev. G. Ayaş). İstanbul: Güncel Yayıncılık.

Yapar, A. (1999). *Fransa ve Türkiye'de Dergicilik Olgusu ve Kadın Dergilerinin Karşılaştırılması*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yıldız, T. (2014). *Görsel Tasarım İlkeleri Açısından 16. ve 17. Yüzyıl Kol Formlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

İnternet 1: URL: www.harpersbazaar.com, Son Erişim Tarihi: 12.02.2019.

İnternet 2: URL: www.elle.com.tr, Son Erişim Tarihi: 22.05.2019.

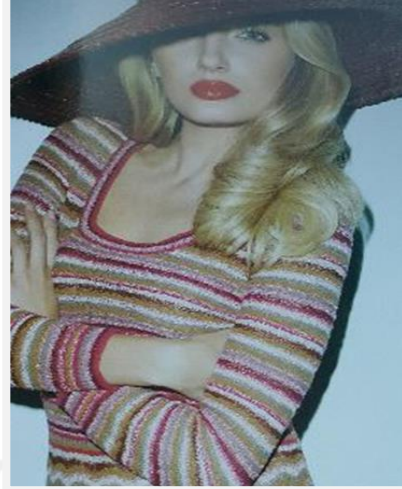

EK-1. Oyuntulu Yakalar

Resim1.1. Sıfır yaka, 2010, Mart sayısı

Resim1.2. U yaka, 2011, Şubat sayısı

Resim 1.3. V yaka, 2008, Ağustos sayısı

Resim 1.4. Kare yaka, 2006, Mart sayısı

Resim1. 5. Kayık yaka, 2010, Nisan sayısı

EK-2. Bedene Takılan Yakalar

Resim 2.1. Ayaklı yaka, 2010, Ocak sayısı

Resim 2.2. Şömizye yaka, 2010, Şubat sayısı

Resim 2.3. Bebe yaka, bağ yaka, 2007, Eylül sayısı

EK-2. (devam) Bedene Takılan Yakalar

Resim 2.4. Hakim yaka, 2008, Ağustos sayısı

Resim 2.5. Bağ yaka, 2008, Kasım sayısı

Resim 2.6. Bahriye yaka, 2006, Ocak sayısı

Resim 2.7. Kapişon yaka, 2009, Ocak sayısı

EK-3. Röverli Yakalar

Resim 3.1. Röverli yaka, 2011, Ağustos sayısı Resim 3.2. Şal yaka, 2005, Ocak sayısı,

EK-4 Bedenden Çıkan Yakalar

Resim 4.1. Dik yaka, 2008, Ağustos sayısı

Resim 4.2. Dik yaka, 2009, Aralık sayısı

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : BOZBIYIK, Yelda
Uyruğu : T.C
Doğum tarihi ve yeri : 06.06.1988, Düzce
Medeni hali : Evli
Telefon : +90 554 416 16 37
e-mail : kuru.yelda@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	Gazi Üniversitesi /Moda Tasarım Anabilim	Devam ediyor
Lisans	Gazi Üniversitesi/Moda Tasarım Öğr.	2013
Lise	Düzce Anadolu Kız Meslek Lisesi	2006

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2017- Devam ediyor	Nihan Giyim	Tasarım Asistanı

Yabancı Dil

İngilizce

Sanatsal Etkinlikler

Bozbiyik, Y. (2018). *Kültürel farklılıklar*. Uluslararası Jürili Karma Sergisi, Safranbolu.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..

Gaziti olmak aygubuldu

